

Poznań 1-1999

PORADNIK
Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO – METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 1999

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Zofia Płatkiewicz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka
Andrzej Baumgart
Beata Nowak

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy:

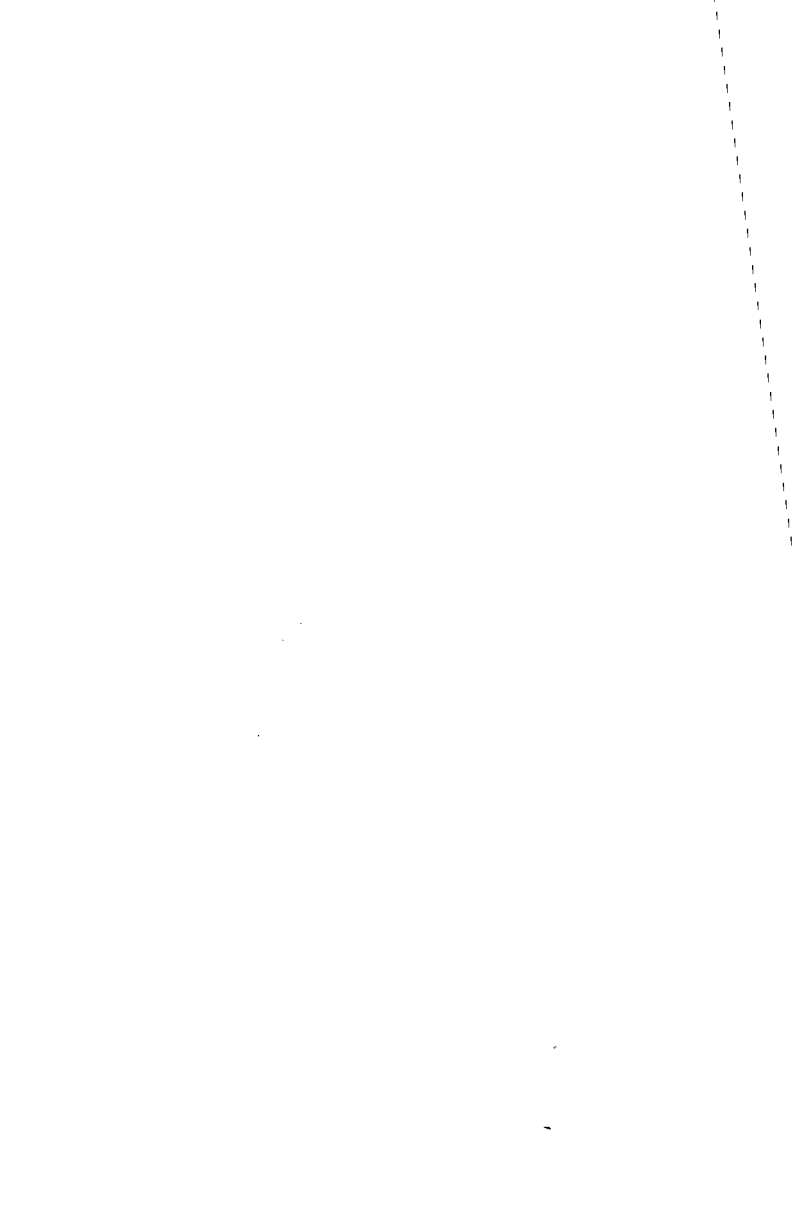
Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Poznaniu

A-5 350 egz.

Przekazujemy pierwszy numer „Poradnika Bibliograficzno-
-Metodycznego” na rok 1999.

Jego zawartość w znacznej części zawiera materiały ogólne (kalendarium, zestawienia bibliograficzne, materiały metodyczne, kronikę) interesujące wszystkie biblioteki Wielkopolski. W części IV obecnego numeru „Materiały regionalne” zamieszczamy informacje dotyczące woj. poznańskiego.

Podjmiemy starania o wprowadzenie w następnych numerach informacji o regionie i bibliotekach całego województwa wielkopolskiego.

SPIS TREŚCI

	str.
Ważniejsze wydarzenia i rocznice 1998 roku	6
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Urszula Bzdawka)	7
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Urszula Bzdawka – Reforma polskiego szkolnictwa	14
Andrzej Dudziak – ABC Wielkopolski	24
Nikos Chadzinikolau – Współczesna literatura światowa. O literaturze greckiej w drugiej połowie XX wieku	30
Andrzej Dudziak – Rocznica „okrągłego stołu”. Polska – dziesięć lat później	40
Urszula Bzdawka – Konflikt w Irlandii Północnej. Nadzieje i rozczarowania	52
Nowości do księgozbioru podręcznego	56
Bibliografie osobowe: Marian Brandys	57
Kazimierz Kantak	58
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Maria Giemza-Żurawska – „Teatr ogromny”	60
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	65
B. Biblioteki publiczne w woj. poznańskim	69
V. KRONIKA	74

WAŻNIEJSZE WYDARZENIA I ROCZNICE 1999 ROKU

1999 Międzynarodowy Rok Ludzi Starszych „Rok Seniora” (ogłoszony przez UNESCO)

- 150 rocznica urodzin Piotra Wawrzyniaka – styczeń
- 150 rocznica śmierci Juliusza Słowackiego – kwiecień
- 150 rocznica śmierci Fryderyka Chopina – październik
- 150 rocznica urodzin Józefa Chełmońskiego – listopad
- 130 rocznica urodzin Stanisława Wyspiańskiego – styczeń
- 100 rocznica śmierci Juliusza Kossaka – luty
- 100 rocznica urodzin Ernesta Hemingway’a – lipiec
- 100 rocznica urodzin Ewy Szemberg-Zarembiny – kwiecień
- 100 rocznica urodzin Witolda Doroszewskiego – maj
- 50 rocznica zawarcia Paktu Północnoatlantyckiego powołującego NATO – kwiecień
- 10 rocznica obrad „okrągłego stołu” – luty

Dalsze szczegółowe daty rocznic zawierają kalendaria kwartalne „Poradnika Bibliograficzno-Metodycznego”

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na I kwartał 1999 roku. Szerszy zestaw dat na I kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

S t y c z e ń

	1	I _{xx}		– Światowy Dzień Pokoju
	1	I _{xx}		– Światowy Dzień Walki z AIDS
(90)	1	I	1909	– Ur. Zbigniew Unitowski, powieściopisarz i nowelista (zm. 12.11.1937)
(60)	1	I	1939	– Zm. Zofia Urbanowska, autorka powieści dla dzieci i młodzieży (związana z Wielkopolską) (ur. 15.05.1849)
(70)	1	I	1929	– Ur. Zbigniew Nienacki, powieściopisarz, autor sztuk scenicznych (zm. 25.09.1994)
(60)	2	I	1939 _{xx}	– Zm. Roman Dmowski, polityk (ur. 9.08.1854)
(190)	4	I	1809	– Ur. Ludwik Braille, twórca alfabetu dla niewidomych (zm. 6.01.1852)
(150)	6	I	1849	– Ur. Christo Botew, bułgarski poeta, publicysta i działacz rewolucyjny (zm. 1.06.1876)
(105)	8	I	1894	– Ur. Rajmund Maria Kolbe, franciszkanin o. Maksymilian, św., ofiarował się na śmierć w Oświęcimiu za innego współwięźnia (zm. 14.08.1941)
(115)	8	I	1884	– Ur. Kornel Makuszyński, powieściopisarz, krytyk (zm. 31.07.1953)
(65)	14	I	1934 _{xx}	– Ur. Marek Hłasko, pisarz (zm. 14.06.1969)
(85)	15	I	1914	– Ur. Jan Maria Gisges, poeta, prozaik, tłumacz poezji (zm. 17.12.1983)

- (130) 15 I 1869 – Ur. Stanisław Wyspiański, dramaturg, poeta, malarz (zm. 28.11.1907)
- (70) 15 I 1929 – Ur. Martin Luther King, przywódca Murzynów amerykańskich w walce o równouprawnienie, laureat pokojowej nagrody Nobla (zm. 4.04.1968)
- (115) 16 I 1884 – Ur. Jules Supervielle, poeta i dramaturg francuski (zm. 17.05.1960)
- (100) 16 I 1899 – Ur. Stanisław Czernik, poeta, prozaik, eseista (zm. 3.12.1969)
- (160) 19 I 1839 – Ur. Paul Cezanne, malarz francuski (zm. 22.10.1906)
- (190) 19 I 1809 – Ur. Edgar Allan Poe, pisarz amerykański (zm. 7.10.1849)
- (20) 19 I 1979 – Zm. Włodzimierz Puchalski, fotografik, filmowiec i przyrodnik (ur. 6.03.1908)
- 21 I_x – Dzień Babci
- (125) 21 I 1874_{xx} – Ur. Wincenty Witos, przywódca ruchu ludowego, premier w l. 1920–21, publicysta (zm. 31.10.1945)
- (75) 21 I 1924 – Zm. Włodzimierz Iljicz Lenin, teoretyk marksizmu, przywódca ruchu robotniczego (ur. 22.04.1870)
- (150) 22 I 1849 – Ur. August Strindberg, pisarz szwedzki (zm. 14.05.1912)
- (35) 22 I 1964 – Zm. Stanisław Piętak, poeta, prozaik, eseista (ur. 3.08.1909)
- (55) 23 I 1944 – Zm. Edward Munch, malarz norweski (ur. 12.12.1863)
- (65) 24 I 1934_{xx} – Ur. Stanisław Grochowiak, poeta, dramaturg (zm. 2.09.1976)
- (240) 25 I 1759 – Ur. Robert Burns, poeta szkocki (zm. 21.07.1796)
- (125) 25 I 1874 – Ur. William Somerset Maugham, pisarz i dramaturg angielski (zm. 16.12.1965)
- (35) 26 I 1964 – Zm. Xawery Dunikowski, rzeźbiarz (ur. 24.11.1875)

- (45) 28 I 1954 – Zm. Eugeniusz Romer, geograf, klimatolog, twórca nowoczesnej kartografii polskiej (ur. 3.02.1871)
- (90) 29 I 1909 – Ur. Hanna Zdzitowiecka, prozaik i popularyzator wiedzy przyrodniczej dla dzieci i młodzieży (zm. 25.04.1973)
- (150) 30 I 1849_{xx} – Ur. Piotr Wawrzyniak, ksiądz, działacz gospodarczy i społeczny w zaborze pruskim (zm. 9.11.1910)
- 30 I – Światowy Dzień Pomocy Chorym na Trąd
- (55) 31 I 1944 – Zm. Stefania Sempołowska, pisarka, pedagog (ur. 1.10.1870)
- (55) 31 I 1944 – Zm. Jean Giraudoux, pisarz i dramaturg francuski (ur. 29.10.1882)

L u t y

- (90) 2 II 1909 – Ur. Jerzy Młodziejowski, kompozytor, dyrygent, popularyzator muzyki (zm. 7.05.1985)
- (190) 3 II 1809 – Ur. Felix Mendelssohn-Bartholdy, niemiecki kompozytor, pianista, organista i dyrygent (zm. 4.11.1847)
- (100) 3 II 1899 – Zm. Juliusz Kossak, malarz (ur. 15.12.1824)
- (435) 6 II 1564 – Ur. Christopher Marlowe, dramaturg i poeta angielski (zm. 30.05.1593)
- (165) 7 II 1834 – Ur. Dmitrij Mendelejew, chemik rosyjski, twórca okresowego układu pierwiastków chemicznych (zm. 2.02.1907)
- (90) 8 II 1909 – Zm. Mieczysław Karłowicz, kompozytor i taternik (ur. 11.12.1876)
- (75) 10 II 1924 – Otwarcie pierwszej polskiej szkoły lotniczej w Poznaniu

- 11 II_{xx} – Światowy Dzień Chorego, obchodzony w dniu Matki Boskiej z Lourdes (ustanowiony przez papieża Jana Pawła II w 1992 r.)
- (190) 12 II 1809 – Ur. Karol Darwin, biolog angielski, twórca teorii ewolucji (zm. 19.02.1882)
- (30) 13 II 1969_{xx} – Zm. Kazimierz Wierzyński, poeta (ur. 27.08.1894)
- (80) 14 II 1919 – Zm. Wiktor Gomulicki, poeta, prozaik, badacz dziejów Warszawy (ur. 17.10.1848)
- (435) 15 II 1564 – Ur. Galileusz (Galileo Galilei), włoski astronom, fizyk i filozof (zm. 8.01.1642)
- (95) 17 II 1904 – Ur. Józef Chalasiński, profesor, socjolog kultury i myśli społecznej (zm. 5.12.1979)
- (435) 18 II 1564 – Zm. Michał Anioł Buonarroti, malarz i rzeźbiarz włoski (ur. 6.03.1475)
- (40) 19 II 1959 – Zm. Antoni Kenar, rzeźbiarz i pedagog (ur. 13.10.1906)
- (105) 20 II 1894_{xx} – Ur. Jarosław Iwaszkiewicz, prozaik, poeta, eseista, tłumacz (zm. 2.03.1980)
- 22 II_{xx} – Dzień Myśli Braterskiej, obchodzony przez organizacje skautowe całego świata
- (140) 23 II 1859 – Zm. Zygmunt Krasiński, poeta, dramaturg (ur. 19.02.1812)
- (100) 23 II 1899 – Ur. Erich Kästner, poeta i prozaik niemiecki (zm. 27.07.1974)
- (180) 29 II 1819 – Ur. Ryszard Berwiński, poeta (zm. 19.11.1879)

M a r z e c

- (175) 2 III 1824 – Zm. Bedřich Smetana, kompozytor czeski (ur. 12.05.1884)

	3	III _{xx}		- Międzynarodowy Dzień Pisarzy (ustanowiony przez Międzynarodowy PEN-Club w 1984 r.)
(90)	6	III	1909	- Ur. Stanisław Jerzy Lec, poeta i satyryk (zm. 7.05.1966)
(160)	7	III	1839	- Ur. Adolf Dygasiński, pisarz, nowelista (zm. 3.06.1902)
	8	III		- Dzień Kobiet
(130)	8	III	1869	- Zm. Hector Berlioz, kompozytor francuski (ur. 11.12.1803)
(65)	9	III	1934	- Ur. Jurij Gagarin, pierwszy kosmonauta świata (zm. 27.03.1968)
(185)	9	III	1814	- Ur. Taras Szewczenko, poeta ukraiński, malarz (zm. 10.03.1861)
(455)	11	III	1544	- Ur. Tarquato Tasso, poeta włoski (zm. 25.04.1595)
(105)	12	III	1894	- Zm. August Cieszkowski, filozof, ekonomista, działacz polityczny i społeczny związany z Wielkopolską (ur. 12.09.1814)
(205)	14	III	1794	- Ur. Józef Bem, generał wojsk polskich, węgierskich i tureckich (zm. 24.02.1850)
(90)	13	III	1909	- Ur. Lucjan Szenwald, poeta (zm. 22.08.1944)
(120)	14	III	1879	- Ur. Albert Einstein, fizyk amerykański, twórca teorii względności (zm. 18.04.1955)
	17	III		- Światowy Dzień Morza
	19	III		- Światowy Dzień Inwalidy
(130)	19	III	1869	- Ur. Józef Mehoffer, malarz (zm. 8.08.1946)
	21	III _{xx}		- Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową
(90)	21	III	1909	- Ur. Zdzisław Skowroński, dramaturg, scenarzysta filmowy (zm. 24.11.1969)

- (160) 21 III 1839 – Ur. Modest Musorgski, kompozytor rosyjski (zm. 28.03.1881)
- (175) 22 III 1824_x – Ur. Kazimierz Kantak, działacz polityczny, poseł do sejmu pruskiego, propagator turystyki tatrzańskiej (zm. 28.12.1886)
- 23 III – Światowy Dzień Meteorologii
- (45) 25 III 1954 – Zm. Leon Schiller, inscenizator i reżyser polski (ur. 14.03.1887)
- (85) 26 III 1914 – Ur. Tennessee Williams (właśc. nazw. Thomas Laurier Williams), dramaturg amerykański (zm. 25.02.1983)
- 27 III – Międzynarodowy Dzień Teatru
- (120) 27 III 1879 – Zm. Dezydery Chłapowski, generał, wielkopolski działacz gospodarczy (ur. 23.05.1788)
- (155) 30 III 1844 – Ur. Paul Marie Verlaine, poeta francuski (zm. 8.01.1896)
- (15) 30 III 1984 – Zm. Aleksander Wojciechowski, poeta poznański (ur. 24.01.1930)

Uwaga: Do rocznic oznaczonych x opracowano zestawienia bibliograficzne. Materiały do dat oznaczonych x opublikowano w następujących numerach „Poradnika...”

- AIDS – PBM 1993 nr 4 s. 56–65
- Cieszkowski August – PBM 1994 nr 1 s. 51–54
- Dzień Babci (scenariusz) – PBM 1981 nr 1 s. 31–42
- Dzień Chorego – PBM 1994 nr 4 s. 20–25
- Dzień Pokoju – PBM 1986 nr 1 s. 13–16
s. 36–44
nr 2 s. 33–45
nr 3 s. 11–18
- Cortazar Julio – PBM 1986 nr 2 s. 29–30

Dmowski Roman	– PBM 1989 nr 1 s. 41–44
Grochowiak Stanisław	– PBM 1981 nr 3 s. 23–31
Hłasko Marek	– PBM 1984 nr 2 s. 26–28
Iwaszkiewicz Jarosław	– PBM 1989 nr 1 s. 44–50
Makuszyński Kornel	– PBM 1983 nr 3 s. 22–23
PEN Club	– PBM 1990 nr 1 s. 12–16
Skauting	– PBM 1997 nr 1 s. 36–46
Wawrzyniak Piotr	– PBM 1994 nr 1 s. 54–56
Wierzyński Kazimierz	– PBM 1984 nr 1 s. 24–26
Witos Wincenty	– PBM 1989 nr 1 s. 50–54

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Urszula Bzdawka

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

REFORMA POLSKIEGO SZKOLNICTWA

Zgodnie z ostatnimi decyzjami rządu i prezydenta od 1 września 1999 roku realizowana będzie reforma oświaty. Projektowana od kilku lat zmiana w systemie edukacji przybrała ostateczny kształt. Zakłada ona nowe rozwiązania pod każdym względem: typów szkół, programów, egzaminów końcowych, zasad zatrudniania nauczycieli, sposobu finansowania oświaty. Na pierwszy plan w świadomości społecznej wysuwa się jednak utworzenie nowego rodzaju szkoły – gimnazjum. Rozwiązania organizacyjne dotyczące tego zagadnienia najbardziej niepokoją rodziców i nauczycieli. Nie mniej ważne jest ustalenie nowych programów nauczania, co w znacznym stopniu zadecyduje o efekcie reformy. Dyskusje nad nimi toczą się na różnych szczeblach.

Podjęwając próbę zebrania informacji i opracowań omawiających poszczególne aspekty reformy, różne na nią spojrzenia, proponujemy wybór publikacji zwartych (1980–1998) oraz artykułów z lat 1995–98. Pierwszy rozdział zawiera wybór omówień dot. reform oświatowych przeprowadzonych w ostatnich latach w innych krajach, w dalszej części prezentujemy publikacje ukazujące polską drogę do ostatecznego kształtu reformy.

A. Reformy szkolnictwa w innych krajach

a. Pozycje zwarte

1. BABANSKIJ Jurij Kontontynovic
Reforma szkolnictwa radzieckiego. – Warszawa : IBPM, 1985. – [30 s.]
2. KICIŃSKI Krzysztof
Wizje szkoły w społeczeństwie posttotalitarnym. – Warszawa : „Open”, 1993. – 157 s.
3. KOWALSKA-GARDULSKA Elżbieta
Reforma szkolna w ZSRR w warunkach przebudowy. – Warszawa : IBP, ZAiBP, 1998. – 49 s. – (Edukacja na Świecie)

4. KUPISIEWICZ Czesław
Kierunki przebudowy szkolnictwa w krajach uprzemysłowionych. – Warszawa : [b.w.], 1987. – 56 s.
5. KUPISIEWICZ Czesław
Koncepcje reform szkolnych w wybranych krajach świata na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. – Warszawa „Żak”, 1995. – 205 s.
6. KUPISIEWICZ Czesław
Propozycje i kierunki reform szkolnych w USA, Anglii i Polsce na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. – Warszawa : „Żak”, 1994. – 59 s.
7. KUPISIEWICZ Czesław
Szkolnictwo w procesie przebudowy: geneza i kierunki reform oświatowych 1945–1995. – Wyd. 3 popr. – Warszawa „Żak”, 1996. – 197 s.
8. LEWOWICKI Tadeusz
Przemiany oświaty: szkice o ideach i praktyce edukacyjnej. – Wyd. 3. – Warszawa : „Żak”, 1995. – 173 s.
9. POTULICKA Eugenia, POTULICKA Eugenia
Geneza reformy edukacji w Anglii i Walii z roku 1988. – Poznań : „Edytor”, 1993. – 141 s.
10. POTULICKA Eugenia, POTULICKA Eugenia
Reforma edukacji według modelu demokracji rynkowej oraz z perspektywy demokracji liberalno-etycznej i socjaldemokratycznej. – Poznań : „Edytor”, 1996. – 272 s.
Szkolnictwo – Wielka Brytania – reformy.

b. Artykuły

1. BYBLUK Marian. Meandry reformy edukacji rosyjskiej po komunizmie // *Kult. i Eduk.* – 1997, nr 1/2, s. 147–164
2. DÖBERT Hans / Między ufnością a rezygnacją: reforma szkolna w Niemczech // *Kwart. Pedagog.* – 1993, nr 4, s. 129–142
3. KORDZIŃSKI Jarosław. Reforma po duńsku // *Dyr. Szk.* – 1995, [nr 11], s. 33–34
4. KUPISIEWICZ Czesław. Wstępna koncepcja seminarium nt. „Reformy szkolne w latach 1980–1993 w wybranych krajach i u nas – projekty oraz wdrożenia” // *Pedag. Pr.* – 1994, [nr] 22, s. 243–247

5. MORDARSKA I. Plan rozwoju szkoły na przykładzie szkockiego systemu edukacji: (materiały z wizyty studyjnej w Western Isles) // *Dyr. Szk.* – 1997, nr 12, s. 24–27
6. PAWLAK Marta. Systemy oświaty w krajach Wspólnoty Europejskiej w Polsce // *Dyr. Szk.* – 1994, [nr] 6/7, s. 56–59
7. PIWOWARSKI Rafał. Norweska reforma oświaty z 1994 – to działa // *Społ. Otwarte.* – 1997, nr 12, s. 23–30
8. PUTKIEWICZ Elżbieta, Gliszczyński Tomasz. Co słyszeć u sąsiadów – przegląd informacji o reformach edukacji w krajach Dwunastki // *Dziec. i Eduk.* – 1993, z. 2, s. 70–92
9. SIEMIENIECKI Bronisław. Doświadczenia i wnioski z reform szkolnych w Hiszpanii i Anglii w klasach IV–VIII // *Toruńskie Studia Dydaktyczne.* – Nr 10 (1996), s. 144–156
10. ŚLIWERSKI Bogusław. Neila Postmana projekt reform w amerykańskiej edukacji // *Wychow. na co Dzień.* – 1996, nr 4/5, s. 32–37
11. ŚLIWERSKI Bogusław. Reforma czeskiej edukacji szkolnej // *Nowa Szk.* – 1997, nr 6, s. 39–45
12. WITALEWSKA Henryka. Trzecie tysiąclecie tuż... tuż... // *Głos Naucz.* – 1995, nr 1, s. 1, 6
Konferencja poświęcona edukacji we współczesnym świecie.
13. ZIÓŁKOWSKA-SOBECKA Marta. Reforma szkolna za miedzą: Słowacja // *Nowa Szk.* – 1997, nr 2, s. 42–43

B. Reforma edukacji w Polsce

a. Pozycje zwarte

1. BANACH Czesław
Polska szkoła i system edukacji: przemiany i perspektywy. – Wyd. 2 popr. – Toruń: Wydaw. Adam Marszałek. cop., 1997. – 188 s. – (Biblioteka Kultury i Edukacji)
2. EDUKACJA w warunkach zagrożenia: podstawowe tezy raportu Komitetu Ekspertów do Spraw Edukacji Narodowej. – Warszawa: Państw. Wydaw. Naukowe, 1990. – 92 s., tabl.
3. KUPISIEWICZ Czesław
Koncepcje reform szkolnych w latach osiemdziesiątych. – Wyd. 2. – Warszawa: „Żak”, 1994. – 152 s.
4. KUPISIEWICZ Czesław
Zarys koncepcji przebudowy systemu szkolnego w Polsce. – Warszawa: Państw. Wydaw. Naukowe, 1988. – 40 s. – (Raporty Tematyczne)

5. LEWOWICKI Tadeusz
Przemiany oświaty: szkice o ideach i praktyce edukacyjnej. – Wyd. 3. – Warszawa : „Żak”, 1995. – 173 s.
6. PYTLAK Andrzej
Założenia reformy szkolnej. – Warszawa : „Temp”, 1994. – 33 s.
Reforma szkolnictwa polskiego od 1989 r.
7. SŁAWIŃSKI Stanisław
Raport o reformie szkolnej 1991–1993. – Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagog., 1994. – 64 s.: 2 mapy, rys. – (Edukacja – Co Dalej?)
8. SŁAWIŃSKI Stanisław
Reforma szkolna w III Rzeczypospolitej. – Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagog., 1996. – 104 s. – (Edukacja – Co Dalej?)
9. SŁAWIŃSKI Stanisław
Raport o reformie szkolnej 1991–1993. – Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagog., 1994. – 64 s.: mapy, rys. – (Edukacja – Co Dalej?)

b. Artykuły

1. ABRAMCZYK Anna. Strategia dla szkoły // *Prawo i Życie*. – 1996, nr 43, s. 1, 5
Reforma szkolnictwa
2. BALCEROWICZ Leszek. Uniwersytet XXI wieku // *Wprost*. – 1996, nr 35, s. 40–41
Nowa koncepcja systemu oświaty.
3. BARTOSIAK-TOMUSIAK Mariola. Dokąd zmierzasz edukacja?: garść refleksji w kręgu utopii // *Wych. na co Dzień*. – 1997, nr 7/8, s. 11–13
4. BILANS otwarcia... czy niedomówień // *Głos Naucz.* – 1998, nr 2, s. 2–3
Fragm. dokumentu ministerstwa edukacji z grudnia 1997 r. na temat stanu oświaty i zamierzeń reformatorskich.
5. CHAŁAS Krystyna. Nie burzyć // *Głos Naucz.* – 1998, nr 19, s. 9
Reforma systemu edukacji.
6. CHMIEŁOWSKI Bogusław. Szkoła polska w poszukiwaniu nowego ideału wychowania // *Rocz. Nauk. AWF Katowice*. – 1996, s. 21–29
7. CZAJKOWSKA-KILIANEK Halina, Kilianek Józef. O barierach reformy // *Głos Naucz.* – 1996, nr 41, s. 8–9
Projekt reformy oświaty Czesława Kupisiewicza.

8. DENEK Kazimierz. Aby służyć najlepiej szkole, nauce, społeczeństwu... / rozm. Stefan Witek // *Dyr. Szk.* – 1996, nr 6, s. 33–35
9. DENEK Kazimierz. Dylematy edukacji w Polsce i próby ich przezwyciężenia // *Wychow. na co Dzień.* – 1997, nr 6, s. 3–8
10. DERECKI Tomasz. Przywracanie normalności // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 118, s. 8
11. DUNAJSKA Bożena. W wirze spraw / rozm. prepr. Teresa Konarska // *Głos Naucz.* – 1996, nr 5, s. 5
Rola ZNP w reformowaniu oświaty.
12. FILAS Agnieszka, Janicki Stanisław. Szkoła życia // *Wprost.* – 1998, nr 6, s. 21–23
Projekt reformy systemu nauczania w Polsce.
13. GRZELAK Janusz Ł. Projekt zmiany społecznej: eksperci o programie polityki edukacyjnej. – (Edukacja polska XXI wieku) // *Głos Naucz.* – 1997, nr 14, dod. s. 165–168
14. HALL Katarzyna. Nie wystarczy powołać gimnazjum // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 270, s. 8
Projekt ref. systemu edukacji.
15. HANDKE Mirosław. Wyrównać szanse / rozm. Jerzy Kłosiński // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 19, s. 8
16. HANDKE Mirosław. Wystarczy nie przeszkadzać / rozm. Ewa Nowakowska // *Polityka.* – 1998, nr 1, s. 24–25
Zmiany w oświacie.
17. HANDKE Mirosław, Wolniewicz B. Czarno-białe i w kolorze: reforma edukacji // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 29, s. 12–13
18. HANDKE Mirosław. Edukacja wyzwani // *Wprost.* – 1998, nr 6, s. 24
19. HANDKE Mirosław. Byli ministrowie już tutaj nie wrócą / rozm. Anna Paciorek // *Rzeczpospolita.* – 1997, nr 261, s. 3
20. HANDKE Mirosław. Aby szkoły im nie obrzydzić / rozm. Elżbieta Isakiewicz, Ewa Zarzycka // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 1, s. 12–13
21. HEBDA Jan. Syndrom Kuberskiego: wokół reformy systemu edukacji // *Głos Naucz.* – 1998, nr 20, s. 9
22. HENNELOWA Józefa. Po awanturze, przed niewiadomą: jaka będzie szkoła po reformie? // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 22, s. 3
23. JACEWICZ Jan. Reforma w kontekście // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 3, s. 14
Reforma edukacji narodowej.
24. JASTRZĘBSKA Lidia. Niż sprzyja // *Nowa Szk.* – 1996, nr 9, s. 3–5
Zaawansowanie prac nad reformą edukacji.

25. JASTRZĘBSKA Lidia. Ogólne założenia reformy systemu edukacji // *Wychow. Tech. Szk.* – 1997, nr 1, s. 8–11
26. JASTRZĘBSKA Lidia. Uciekli do przodu // *Głos Naucz.* – 1997, nr 19, s. 4
Projekt podstaw programowych przedmiotów ogólnokształcących –
tematem posiedzenia sejmowej komisji edukacji.
27. JASTRZĘBSKA Lidia. Więcej niż eksperci // *Głos Naucz.* – 1996, nr 27, s. 1, 6
Powołanie Rady do Spraw Reformy Edukacji Narodowej.
28. JERZAK Józef. Vitae discimus: reforma systemu edukacji // *Głos Naucz.* – 1998, nr 15, s. 8
29. JEŻOWSKI Antoni. Zanim wejdzie // *Głos Naucz.* – 1998, nr 8, dod. s. 1–2
Koncepcja reformy edukacji.
30. KACZOR Stanisław. Kolejny raport o reformie oświaty // *Pedag. Pr.* [Nr] 29 (1996), s. 184–186
31. KAROŃ-OSTROWSKA Anna. Kilka starych pytań o szkołę // *Więź.* – 1995, nr 12, s. 32–35
32. KARCZEWSKI Leszek. Uczyc się od innych // *Głos Naucz.* – 1996, nr 32, s. 7–8
O reformie polskiej oświaty.
33. KATRYNICZ Agnieszka. Polak się uczy // *Tysol. Magazyn Tyg. Solid.* – 1998, nr 6, s. 4–6
34. KIJ Anna. Przymiarki // *Głos Naucz.* – 1998, nr 14, s. 1, 6
Ocena nowej koncepcji reformy systemu edukacji.
35. KOŁACZEK Bożena. Zmiany w polityce edukacyjnej w Polsce w latach dziewięćdziesiątych // *Zabezp. Społ.* – 1997, nr 2, s. 2–9
36. KOMOROWSKI Tadeusz. Reforma i prawo // *Głos Naucz.* – 1998, nr 12/13 dod. s. 1–3
37. KONARSKA Iwona. Szkoła Handkego // *Prz. Tyg.* – 1998, nr 19, s. 4–5
Reforma systemu edukacji.
38. KONARZEWSKI Krzysztof. Edukacja alternatywna a zmiana oświatowa // *Społ. Otwarte.* – 1995, nr 11, s. 31–34
39. KOSZTY oszalamiająco niskie... / oprac. Teresa Konarska // *Głos Naucz.* – 1998, nr 29, s. 2–3
Debata sejmowa nad nowelizacją ustawy oświatowej.
40. KOTLIŃSKI Kazimierz. Rzecz o strukturze // *Głos Naucz.* – 1998, nr 19, s. 8
Reforma oświaty.

41. KRACIK Stanisław. Zawierzyć rozsądkowi // *Głos Naucz.* – 1995, nr 3, s. 4
Nowelizacja ustawy oświatowej.
42. KRUCZKOWSKA Maria. Reforma bez cudów // *Gaz. Wyb.* – 1998, nr 123, s. 18–19, 21
43. KSIĄŻEK Wojciech. Nie tylko generalia / rozm. Krystyna Strużyna // *Głos Naucz.* – 1998, nr 20, s. 4–5
Prace nad reformą oświaty.
44. KULERSKI Wiktor. Klasy strachu // *Polityka.* – 1998, nr 22, s. 20–22
Spory wokół reformy oświaty.
45. KULESZA Marek. Szkoła i polityka // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 24, s. 15
Reforma szkolnictwa w Polsce.
46. KUPISIEWICZ Czesław. O realną i rzetelną reformę oświatową // *Dyr. Szk.* – 1994, [nr] 6/7, s. 24–26
47. KUPISIEWICZ Czesław. Z nurtu reform // *Głos Naucz.* – 1995, nr 3, s. 1, 6
48. KUPISIEWICZ Czesław. Zarys koncepcji reformy systemu szkolnego w Polsce // *Głos Naucz.* – 1996, nr 18, dod. s. 1–16; nr 19, dod. s. 5–12
49. KUPISIEWICZ Czesław. Aneks do „Zarysu koncepcji reformy systemu szkolnictwa w Polsce” – (Edukacja polska XXI wieku) // *Głos Naucz.* – 1996, nr 29, dod. s. 41–48
50. KUPISIEWICZ Czesław. Syntetyczny raport o potrzebie i kierunkach reformy szkolnej – (Edukacja polska XXI wieku) // *Głos Naucz.* – 1996, nr 32, dod. s. 49–56; nr 33, dod. s. 57–64; nr 34, dod. s. 65–72
51. LEPIEJ czy inaczej? / oprac. Teresa Konarska // *Głos Naucz.* – 1998, nr 29, s. 2–3
Debata sejmowa na temat reformy oświatowej.
52. MAJEWSKI Stanisław. Przemiany oświaty i wychowania w Polsce w latach 1989–1995 // *Kiel. Stud. Pedag.* – 1996, s. 189–214
53. MAJCHEREK Janusz A. Problem nie tylko kadrowy // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 47, s. 8
Rządowy projekt ref. systemu oświaty.
54. MIESZAŁSKI Stefan. To, co możliwe i to, co właściwe // *Edukacja.* – 1996, nr 2, s. 74–81
Problemy szkolnej edukacji.
55. NIEMIEC Barbara. Najsilniejszy fundament / *Tyg. Solid.* – 1998, nr 30, s. 17
56. NIEMIERKO Bolesław. Obym się mylił // *Głos Naucz.* – 1998, nr 12/13, s. 1, 7
Opinia na temat projektu reformy edukacji.

57. NIKITENKO Włodzimierz. Jaka powinna być polska szkoła? // *N o w a S z k .* – 1996, nr 1, s. 11–12
58. NOWAKOWSKA Ewa. Bryk szkolny // *P o l i t y k a .* – 1998, nr 6, s. 16–17
Projekt nowego systemu edukacji.
59. OLSZEWSKI Wincenty. Ewolucyjnie nie rewolucyjnie: reforma systemu edukacji // *G ł o s N a u c z .* – 1998, nr 15, s. 9
60. PACHOCIŃSKI Ryszard. Kłopot taki sam? kierunki zmian szkoły amerykańskiej – decentralizacja, prywatyzacja, wolny wybór szkoły // *G ł o s N a u c z .* – 1996, nr 3, s. 1, 6
61. PACIOREK Anna. Kariera dla najlepszych: nauczyciele: w Radzie Konsultacyjnej o nowym statusie zawodowym // *R z e c z p o s p o l i t a .* – 1998, nr 269, s. 1, 2, 8
Reforma – nauczyciele.
62. PACIOREK Anna. Łatwiej zepsuć niż naprawić: reforma szkolna // *R z e c z p o s p o l i t a .* – 1996, nr 28, s. 5
63. PASTUSZKO Stefan. Doganiać czas: edukacja polska XXI wieku / rozm. przep. Krystyna Strużyńska // *G ł o s N a u c z .* – 1996, nr 18, s. 1, 6
64. PILCH Tadeusz. Co jest istotne?: eksperci o programie polityki edukacyjnej. – (Edukacja polska XXI wieku) // *G ł o s N a u c z .* – 1997, nr 15, dod. s. 169–172
65. PILCH Tadeusz. Treść i kierunki rozwoju systemu edukacji. – (Edukacja polska XXI wieku) // *G ł o s N a u c z .* – 1996, nr 38, dod. s. 73–76
66. PYTANIA o polską szkołę / Ligia Krajewska, Włodzimierz Paszyński, Anna Radziwiłł, Mirosław Sawicki, Stanisław Sławiński, Jan Zaciura // *W i ę ź .* – 1995, nr 12, s. 15–31
67. REFORMA systemu edukacji: koncepcja wstępna. – (Edukacja polska XXI wieku) // *G ł o s N a u c z .* – 1998, nr 7, dod. s. 1–16
68. REFORMA systemu edukacji (skrót): szkoła, uczniowie, nauczyciele / oprac. Anna Paciorek // *R z e c z p o s p o l i t a .* – 1998, nr 121, s. 15–18
69. REFORMA systemu edukacji: projekt. Cz. 1–8. – (Edukacja polska XXI wieku) // *G ł o s N a u c z .* – 1998, nr 27 dod. s. 1–8; nr 28 dod. s. 9–16; nr 29, dod. s. 17–24; nr 30, dod. s. 25–32; nr 31, dod. s. 33–36; nr 32, dod. s. 37–44; nr 33, dod. s. 45–52; nr 34, dod. s. 53–68
70. REFORMY oświatowe na ziemiach polskich w XVI–XX wieku: materiały z konferencji // *K w a r t . P e d a g o g .* – 1995, nr 4, s. 3–291
71. RYBARCZYK Maria. Zreformować MEN?! // *G ł o s N a u c z .* – 1998, nr 14, s. 6–7
Opinia na temat projektu reformy systemu edukacji.
72. SAGANIK Magdalena. Możliwe i niemożliwe: ku reformie szkolnictwa // *S p o ł . O t w a r t e .* – 1996, nr 11, s. 31–38

73. SAMULCZAK F. W roli pariasów: wokół reformy systemu edukacji // *Głos Naucz.* – 1998, nr 31, s. 8
74. SEMPRICH Żaneta. Szkoły XXI wieku // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 152, s. 17
Rządowy projekt nowelizacji ustawy o systemie oświaty.
75. SŁAWIŃSKI Stanisław. Edukacja – przewyciężanie impasu: decentralizacja i reforma programowa // *Rzeczpospolita.* – 1997, nr 4, s. 4
76. SŁAWIŃSKI Stanisław. Nowa strategia zmian // *Dyr. Szk.* – 1996, nr 1, s. 31
77. STARZYŃSKI Wojciech. Reforma oświaty w latach 1989–1996 // *Prz. Powsz.* – 1996, nr spec. 2, s. 124–130
78. STASZEWSKI Wojciech. Reforma na zakręcie // *Gaz. Wyb.* – 1997, nr 273, s. 7
79. STASZEWSKI Wojciech. Godzina R: reforma oświaty // *Gaz. Wyb.* – 1998, nr 271, s. 3
80. STRUŻYNA Krystyna. Pytań coraz więcej // *Głos Naucz.* – 1998, nr 19, s. 6
Spotkanie kierownictwa MEN z kuratorami oświaty na temat reformy systemu edukacji.
81. STRUŻYNA Krystyna. Nadzieje czy obawy // *Głos Naucz.* – 1998, nr 21, s. 1, 3
Opinie na temat reformy edukacji.
82. (SZA). Błąd w zadaniu. [Reforma Szkolna] // *Dz. Pozn.* – 1998, nr 254, s. 5
83. SZEŚĆ spojrzeń / oprac. Lidia Jastrzębska // *Głos Naucz.* – 1996, nr 3, s. 3
Kierunki przemian polskiej szkoły po 1989 roku.
84. SZYMAŃSKI Stanisław. Polskie społeczeństwo i szkoła w dobie przełomu // *Edukacja.* – 1995, nr 3, s. 74–83
85. ŚNIEŻYŃSKI Marian. Nowa koncepcja kształcenia ogólnego w polskich szkołach – refleksje pedagoga // *Rocz. Nauk. Dydakc., Pr. Socjol. / WSP Kraków.* – 1994, nr 2, s. 17–25
86. TUROWSKI Stanisław. O reformie sceptycznie // *Wiad. Kult.* – 1996, nr 28, s. 15
87. TUROWSKI Stanisław. Okołoszkolne zgrzyty reformy // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 42, s. 3
88. TYSZKA Jerzy. Nowe szaty // *Głos Naucz.* – 1996, nr 47, s. 9
89. URBAŃSKA Elżbieta. Komu na tym zależy?... // *Nowa Szk.* – 1996, nr 10, s. 13–15
Reforma oświaty a szkolne realia.

90. WAGNER Iwona, Pawlicka Beata. System edukacyjny w procesie przemian: 1989–1996 (wyzwania – konteksty – prognozy): Częstochowa Złoty Potok, 27–28 XI 1996 // *E d u k a c j a*. – 1997, nr 3, s. 121–122
91. WENZEL Hartmut. Autonomia szkoły a reforma oświaty // *Dyr. Szk.* – 1996, nr 10, s. 13–17
92. WIATR Jerzy. Wilcze doły pod reformą oświaty // *Wiad. Kult.* – 1998, nr 9, s. 1, 8
93. WIĘCKOWSKI Ryszard. Pytania podstawowe // *Głos Naucz.* – 1996, nr 24, s. 4, 7
Reforma polskiego systemu edukacji narodowej.
94. WÓJCICKI Jerzy. „Quo vadis” szkoła? // *Wychow. na co Dzień.* – 1996, nr 9, s. 22–23
95. WOŹNIAKOWA Maria. Stan prac nad reformą szkolną // *Dyr. Szk.* – 1995, [nr 11], s. 20–22
96. WRZEŚNIEWSKI Z. Pod znakiem reformy: edukacja // *Prz. Tech.* – 1998, nr 34, s. 11–12
97. ZACIURA Jan. Kto hamuje reformy? / rozm. Adam Budzyński // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 39, s. 15
Ocena pracy Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Postępu Technicznego.
98. ZACIURA Jan. Przemiana we współczesnej szkole polskiej / rozm. Zbigniew Radwan // *Dyr. Szk.* – 1996, nr 2, s. 30–33
99. ZAHORSKA Marta. Skok z trampoliny // *Gaz. Wyb.* – 1998, nr 67, s. 21–22
Projekt reformy szkolnictwa.
100. ZIEMICKI S. Reformujemy edukację // *Komput. w Szk.* – 1997, nr 2/3, s. 4–10
101. ZIEMICKI Sławomir. Sam sobie sterem... / rozm. Krystyna Strużyńska // *Głos Naucz.* – 1997, nr 40 s. 4–5
Wdrażanie reformy oświatowej.
102. ZWIĄZEK o reformie // *Głos Naucz.* – 1998, nr 10, s. 3
Stanowisko ZNP wobec reformy systemu edukacji.
103. ZYCHOWICZ Jacek. Edukacja według opozycji // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 33, s. 15
Projekty reformy szkolnictwa.

Andrzej Dudziak
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ABC WIELKOPOLSKI

W ciągu stuleci Wielkopolska była postrzegana przez Polaków jako kołębka państwa polskiego i silne centrum gospodarcze stworzone dobrze zorganizowanym wysiłkiem wielu pokoleń Polaków.

Na terenach nadwarciańskich toczyła się przez dziesięciolecia „najdłuższa wojna nowoczesnej Europy” uwieńczona jedynym – w dziejach Polski nowożytej – zwycięskim powstaniem.

Reforma administracyjna, która wejdzie w życie od 1 stycznia 1999 roku określa województwo wielkopolskie w granicach ukształtowanych przez wieloletnią tradycję i więzi istniejące w społecznościach lokalnych. W skład naszego regionu wejda dawne województwa: kaliskie, konińskie, leszczyńskie, pilskie, poznańskie. Pod względem obszaru jest to nawiązanie do stanu sprzed reformy z 1975 roku. Jednakże realizowana zmiana administracji stwarza nową jakość – ustrój, którego podstawę stanowi samorząd czyli możliwość decydowania mieszkańców województwa (w tym gminy, powiatu) o najważniejszych sprawach dotyczących społeczności regionalnych (lub lokalnych).

W prezentowanym zestawieniu przedstawiamy wybór publikacji zwartych oraz artykułów (z ostatnich pięciu lat), których tematyka wiąże się z Wielkopolską. Książki ukazują przede wszystkim aspekty geograficzne, historyczne i turystyczne, natomiast artykuły najczęściej informują o osiągnięciach, zamierzeniach i tendencjach rozwojowych „dużego” województwa.

Tematykę wielkopolski poruszaliśmy m.in. w „Poradniku Bibliograficzno-Metodycznym” z roku 1995 nr 1 s. 15–27.

a. Pozycje zwarte

1. ANDERS Paweł, DZIECZKOWSKI Andrzej
Wielkopolski Park Narodowy: przewodnik. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1988. – 193 s.: il.
2. ANDERS Paweł
Województwo kaliskie. – Poznań : Kraj. Ag. Wydawnicza, 1980. – 136 s.: il.
3. BRENCZ Andrzej
Wielkopolska jako region etnograficzny. – Poznań : Wydaw. Nauk. UAM, 1996. – 211 s.: mapy – (Etnologia i-Antropologia Kulturowa; nr 18)

4. BUCHOWSKI Michał
Klasa i kultura w okresie transformacji: antropologiczne studium przypadku społeczności lokalnej w Wielkopolsce. – Międzychód : Eco, 1996. – 78 s.
5. GOSPODARKA przestrzenna miast i gmin w regionie Wielkopolski: praca zbiorowa / red. Regina Pawuła-Piwowarczyk. – Poznań : PP., 1992. – 353 s.: il.
6. GOSPODARKA żywnościowa w Polsce i regionie: praca zbiorowa / Andrzej Czyżewski [i in.]. – Warszawa : Państw. Wydaw. Ekonomiczne, 1992. – 222 s.: 1 mapa
7. JAŚKOWIAK Franciszek
Województwo poznańskie: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1967. – 304 s.: il.
8. KRYGOWSKI Bogumił
Krajobraz Wielkopolski i jego dzieje. – Poznań : Państw. Wydaw. Naukowe, 1958. – 159 s.: il., mapa
9. ŁĘCKI Włodzimierz
Nad środkową Notecią: Chodzież, Piła, Trzcianka, Czarnków: przewodnik. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1967. – 265 s.: plany, il.
10. ŁĘCKI Włodzimierz
[Pięćset] 500 zagadek o Poznaniu i Wielkopolsce. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 1975. – 229 s.: il., mapki – (500 zagadek)
11. ŁĘCKI Włodzimierz
Piła i okolice. – Poznań : Kraj. Ag. Wydawnicza, 1979. – 38 s.
12. ŁĘCKI Włodzimierz
Szlak Piastowski: przewodnik. – Poznań : WBP, 1997. – 138 s., [32] s. tabl.: il. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
13. ŁĘCKI Włodzimierz
Wielkopolska: przewodnik. – Wyd. 2. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1997. – 638 s.: il. – (Przewodnik po Regionach; 7)
14. ŁĘCKI Włodzimierz
Województwo piłskie: szkic monograficzny. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1998. – 425 s.: fot., mapy – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
15. ŁĘCKI Włodzimierz, JAŚKOWIAK Franciszek
Wielkopolska. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1989. – 667 s.: mapy, rys. – (Seria Przewodników po Regionach; 7)
16. MALUŚKIEWICZ Piotr
Pejzaż niebanalny: literatura krajoznawcza o Wielkopolsce. – Poznań : [b.w.], 1991. – 18 s.: il.

17. MALUŚKIEWICZ Piotr
Wielkopolskim traktem. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1997. – 239 s., [16] s. tabl.: il. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
18. MALUŚKIEWICZ Piotr
Województwo konińskie. – Poznań : Kraj. Ag. Wydawnicza, 1980. – 113 s.
19. MIEJSCA i obiekty kultu w Wielkopolsce: prehistoryczne, chrześcijańskie i judaistyczne / red. nauk. Dorota Matyaszczyk; oprac. graf. Tomasz Marzęta. – Poznań : Wielkopolski Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Poznaniu, 1996. – 193 s.: il., mapa
20. OD MASTER planu do realizacji i co dalej? / Maria Berkowska [i in.]; red. Krystyna Brzezińska, Jacek Marciniak. – Poznań : BW UOZ, 1997. – 99 s.
Reforma służby zdrowia w Wielkopolsce.
21. RAPORT o stanie środowiska w województwie poznańskim w latach 1995–1996 / red. Maria Pułyk, Elżbieta Tybiszewska. – Poznań : Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, 1997. – 214 s. – (Biblioteka Monitoringu Środowiska)
22. ROLA Wielkopolski w dziejach narodu polskiego: praca zbiorowa / red. Stanisław Kubiak, Lech Trzeciakowski. – Poznań : Wydaw. Nauk. im. A. Mickiewicza, 1979. – 378 s.
23. SŁOWNIK krajoznawczy Wielkopolski / Paweł Anders [i in.]; red. Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1992. – 335 s.: il.
24. SMOLEŃSKI Jerzy
Wielkopolska. – Poznań : Wydaw. Polskie, [b.r.]. – 156 s.
25. SPOŁECZNO-EKOLOGICZNE bariery rozwoju wsi i rolnictwa w Wielkopolsce: praca zbiorowa / pod red. nauk. Eugeniusza Kośmickiego. – Poznań : Akademia Rolnicza w Poznaniu : Urząd Wojewódzki w Poznaniu, 1991. – 129 s. – Bibliografia
26. STASZCZAK Zofia
Obrzęd a obyczaj w rodzinach wielkopolskich. – Poznań : Państw. Wydaw. Naukowe, 1985. – 125 s.: fot. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
27. [STO] 100 razy Wielkopolska / oprac. Jerzy Sobczak [i in.]. – Poznań : „Abos”, 1992. – 188 s.: il. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
28. [STO dwadzieścia trzy] 123 razy Wielkopolska / oprac. Jerzy Sobczak [i in.]. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1995. – 218 s.: il. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)

29. TOPOLSKI Jerzy
Wielkopolska poprzez wieki. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1973. – 324 s.: il.
30. UNIA Gospodarcza Miast Regionu Śremskiego / tekst Witold Zdziarski; fot. Edward Knasiak. – Bydgoszcz : Agencja Marketingowo-Wydawnicza Innowacje, 1997. – 32 s.
31. WIELKOPOLSKA: dziedzictwo przeszłości: bibliografia w wyborze / oprac. Beata Nowak, wstęp Marek Rezler. Cz. 1: Dzieje – przyroda – zabytki; Cz. 2: Nauka – oświata – kultura. – Poznań : WBP Poznań, 1992–1996. – 2 cz. (220; 294 s.)
32. WIELKOPOLSKA i Ziemia Lubuska: informator turystyczny. – Poznań : Polska Agencja Promocji Turystyki. Oddział Wielkopolski w Poznaniu, 1998. – 220 s.: il., mapa
33. WIELKOPOLSKI słownik biograficzny / red. Antoni Gąsiorowski, Jerzy Topolski. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1981. – 890 s.
34. WOJEWÓDZTWO Poznańskie: zagadnienia geograficzne i społeczno-gospodarcze / red. Ryszard Domański, Stefan Kozarski. – Warszawa; Poznań : Państw. Wydaw. Naukowe, 1986. – 648 s.: il.
35. WOŚ Alojzy
Klimat Niziny Wielkopolskiej. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 1994. – 192 s.: mapy, rys., wykr.
36. ZAJCHROWSKA Stanisława
Województwo poznańskie: zarys geograficzno-gospodarczy. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1989. – 92 s.: il.
37. ZAGROŻENIE ekologiczne Wielkopolski. – Poznań : CSO UAM, 1989. – 21 s. – (Uniwersyteckie Wykłady Otwarte w Regionie Wielkopolskim)
38. ZAKRZEWSKI Zbigniew
Wielkopolanie w kulturze polskiej: refleksje nad przeszłością. – Poznań : „Abos”, 1992. – 199 s. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
39. ZBORALSKI Marek
[Siedemset] 700 zagadek o Poznaniu. – Poznań : Rozrywka i Wiedza, 1996. – 255 s.: il., mapki
40. ZIERHOFFER Zofia, ZIERHOFFER Karol
Nazwy miast Wielkopolski. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1987. – 185 s.
41. ŻYCIE w Poznaniu 1997: mieszkańcy Poznania o swoim mieście: praca zbiorowa / pod red. Ryszarda Cichockiego i Krzysztofa Podemskiego. – Poznań : Wydaw. „Ankieter”, 1998. – 191 s.
Zawiera: opracowania, ekspertyzy, raporty.

b. Artykuły

1. ALEKSANDRZAK Daniel. Kalisz. Regiony Polski // *Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 35, s. 46–47
2. ALEKSANDRZAK Daniel. Ostrów Wielkopolski. Regiony Polski // *Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 35, s. 47
3. A.B. Siła przyciągania regionu // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229, dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 8
Dot. inwestycji.
4. A.O. Promocja zamiast gestów: samorzady i kasa chorych // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 16
5. A.O. Salon wojewódzki // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 112
6. A.O. Sprzężenie zwrotne: od hipermarketu do targowiska // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 12
7. A.O. Utrzymane podziały // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229, dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 9
Dot. polityki.
8. A.O. W miastach korki, na szosach kolejiny // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 14
9. BALICKA Mariola. 16 kart: zamiast Polski A i B – mamy teraz trzy ligi // *Polityka.* – 1998, nr 47, s. 72–74
10. CHMIELEWSKI Roman, Potrzebowski Grzegorz. Jaka jest Wielkopolska. Regiony Polski // *Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 35, s. 18–23
11. FOROWICZ Krystyna. Bez trucicieli // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 16
12. GÓRSKI Piotr. Gmina gminie bardzo nierówna // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 2–3
13. JĘDRZEJEWSKA Katarzyna. Duży, nie najbogatszy // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 7
Dot. finansów regionu.
14. KOT Anna, Olbrot Agnieszka, J.R.K. Wybór należy do ciebie // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 18–19
Dot. kultury.
15. KOTUS Jacek. Wpływ społeczności lokalnych na kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego: (w wybranych gminach Wielkopolski) // *Ruch Praw. Ekon.* – 1997, z. 1, s. 135–144
16. MACIEJA Jan. Średnio dobre // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 4, 6
Dot. firm.

17. MARCINIAK Jacek. Leszno. Regiony Polski // Nowe Życie Gosp. – 1998, nr 35, s. 44–45
18. MARCINKOWSKA Katarzyna. Duża Wielkopolska // Przew. Katol. – 1998, nr 45, s. 31
19. MEISSNER Janusz. Wielkopolskie wyzwania // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 10–11
20. OLBROT Agnieszka. Historia kołem się toczy // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 12
21. OLBROT Agnieszka. Mocni słowem i reklamą // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 12
22. OLBROT Agnieszka. Od Piastów do akwawitu // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 17
Dot. turystyki.
23. OLBROT Agnieszka, Kot Anna. Przełamać tabu // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolska. ABC województw s. 14
24. PACIOREK Anna. Sieć szkół będzie się zmieniała // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 14
25. PIECZYŃSKA Beata. Konin. Regiony Polski // Nowe Życie Gosp. – 1998, nr 35, s. 46
26. POPPEK Anna. Ziemia, ludzie, kowboje // Tyg. Solid. – 1997, nr 31, s. 10–11
Dot. rolnictwa.
27. PRZEŚLUGA Jacek. Pila. Regiony Polski // Nowe Życie Gosp. – 1998, nr 35, s. 45–46
28. R.W., K.O. Lekko w lewo // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 9
Dot. polityki.
29. SIELANKO Anna. Popyt na nowe i nowoczesne // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 13
30. SIKORSKI Tomasz. Nadzieja na lepsze dni // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 19–20
Dot. sportu.
31. SKOCZYŁAS Janusz. Niedoceniane bogactwa mineralne Wielkopolski // Kron. Wielkop. – 1996, nr 4, s. 5–16
32. SZOT Edmund. Dobry do życia i do pracy // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 2
33. SZOT Edmund. Lider w produkcji żywności // Rzeczpospolita. – 1998, nr 229 dod. Wielkopolskie. ABC województw s. 8
34. SZYMŚLIK Mariusz. Organizacje biznesmenów. Regiony Polski // Nowe Życie Gosp. – 1998, nr 35, s. 42–43

35. SZYMYŚLIK Mariusz. Poznań – centrum edukacyjne. *Regiony Polski // Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 35 s. 43
36. TERLECKI Przemysław. Poznań. *Regiony Polski // Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 35, s. 44
37. WILCZYŃSKI Wacław. Pożyteczny konserwatyzm. / rozm. przepr. Marcin Makowiecki. *Regiony Polski // Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 35, s. 24, 25

Nikos Chadzinikolau

WSPÓŁCZESNA LITERATURA ŚWIATOWA O LITERATURZE GRECKIEJ W DRUGIEJ POŁOWIE XX WIEKU

Literatura grecka w drugiej połowie XX wieku osiągnęła swoje apogeum. Niemalą rolę w tym odegrało pokolenie roku 1930, które uznało **Konstantinosa Kawafisa** (1863–1933) za kreatora egzystencjalnych dramatów człowieka, za swego prekursora i współtwórcę nowoczesnej poezji europejskiej. Pokolenie to wy dobyło ze starego świata nowe wartości, z niepokoju i pustki moralnej – głębo ki i oryginalny ton umiłowania życia, wzbogaciło poezję o nowe pomysły i precyzję obrazowania. Wyprzedziło wszelkie działania polityczne, ekonomiczne i społeczne.

Do tego pokolenia należeli późniejsi nobliści **Giorgos Seferis** (1900–1971) i **Odisseas Elitis** (1911–1996) oraz **Yannis Ritsos** (1909–1990), **Nikiforos Vrettakos** (1912–1991), którzy uczynili poezję wieczną podróżą przez miasta, krainy i morza, przez ludzkie życie. Przekroczyli więc granice regionalne i weszli w świat europejski, nie tracąc swojej greckości, połączyli się z różnymi prądami zachodnimi i przemówili językiem odpowiadającym stanom duchowym.

Nadrealistyczna, wyzwolona wyobraźnia Elitisa otworzyła nową perspektywę liryczną, oddając się szerzej niż na zachodzie logice natury i muzyczno-malarskiej syntezie uczuć. Prawdziwym poetą jest bowiem ten, który nie kończy swego marszu przed chwilowym odnalezieniem przedmiotu swoich poszukiwań, ale odważnie kroczy z pasją odkrycia i poznania nowych terenów poetyckiego widzenia.

Bogactwo form, ideowa pasja i różnorodność określają wybitną funkcję poezji Ritsosa. Dzięki przestrzenności i szerokiej Whitmanowskiej frazie, autentycznej żywiołowości, głębi myśli, zafascynowaniu społeczną prawdą i klimatem psychologicznych odcieni – poezja jego stała się symbolem walki o wolność i sprawiedliwość. Poezja taka kieruje się pamięcią historyczną, wspomnieniami, chce być transcendentna, pragnie przekonać o łączności człowieka z jego historią, o łączności czasu i jego sprzeczności. Poeta powinien pocieszać ludzkość, powiedział Lautremont. Ritsos bezsprzecznie pociesza. Starość widzi w środku młodości, czas przyszył – w czasie obecnym.

Poezja była formą najpełniejszej wypowiedzi artystycznej pokolenia roku 1930, chociaż proza także próbowała odsłaniać cały labirynt stosunków, intryg, interesów i dramatów ludzkich. Buntowała się przeciw cierpieniom, jakie spowodowała wojna, a szczególnie klęska 1922, kiedy półtora miliona Greków, żyjących do tego czasu w Anatolii, musiało szukać schronienia w Grecji, a Smyrnę i wschodnią Trację trzeba było oddać Turcji (traktat w Lozannie, 1923). Odtwarzają ten dramat (podobny do dramatu polskich ziem wschodnich) **Stratis Mirivllis, Illas Venezis, Dido Sotiriu, Ifigenia Chrisochou, Giorgos Tsallikis**... Obraz tonącego świata nie daje im spokoju, powraca jak obsesja. Katastrofa małaazjatycka oraz druga wojna światowa odegrały rolę Apokalipsy. Szukanie obrazów zrujnowanej przeszłości, ta „optyczna twoga” dała literaturze nowe wymiary i głębię koszmarnego snu.

Nikos Kazantzakis (1883–1957) – najbardziej poczytny, fantastyczny antykonformista greckiej literatury i agnostyk – też wraca do walk z Turkami, m.in. w powieści „*Kapetan Michał*”. Światową sławę przyniosła mu jednak powieść „*Greki Zorba*” wydana w 1946 roku. Powieść „*Greki Zorba*” (w Polsce miała osiem wydań), rozslawiona przez film w reżyserii Michaela Kakojannisa i kreację Antony’ego Quinna, przeciwstawiała abstrakcyjnym rozważaniom filozoficznym nie zdeformowany niczym instynkt człowieka, który osiąga szczęście żyjąc w ścisłym związku z naturą, poddając się prawom, czerpiąc radość z wszystkiego, co go otacza. Zorba przykazał światu kochać życie, nie bać się śmierci.

Tragedia wojny i okupacji, bratobójczych walk (wojny domowej) w latach 1946–49 postawiła literaturę wobec nowych doświadczeń. Artystyczne przetworzenie tych treści wymagało innych środków wyrazu, a zatem rewizji dotychczasowych sposobów pisania. Pisarze mniej uwagi poświęcali sprawom warsztatowym, poezja ich miała bowiem służyć potrzebom chwili, reagować od razu na bieg wydarzeń. Podobnie jak kiedyś literatura romantyczna w okresie rewolucji przeciw Turkom, tak i teraz pisarze przedstawiali obraz bojowych

zmagañ i cierpienia narodu, podtrzymywali wolę walki i utrwalali pamięć jej ofiar. Czerpiąc tworzywo z faktów autentycznych literatura była świadectwem dramatycznych lat w historii kraju, a równocześnie – moralnym obrachunkiem z historią.

Nie było z pewnością w Grecji poety, którego twórczość nie zabarwiłaby się krwią wojny (wielu uczestniczyło, m.in. Elitis), nawet jeśli reprezentował nurt bardziej refleksyjny, nie reagujący bezpośrednio na wydarzenia aktualne. Wystarczy tu wymienić **Ritę Bumi Papa, Nikosa Papasa, Nikosa Engonopulosa**, z prozaików **Themosa Kornarosa, Zislsa Skarosa, Iakovosa Kambanellisa** (pisał również sztuki teatralne).

Do książek dokumentujących bezprzykładne zbrodnie hitleryzmu należy „*Obóz Haidari*”, gdzie Themos Kornaros odtwarza przemiany psychiki ludzkiej poddanej terrorowi, mechanizmowi zniszczenia. „*Mauthausen*” Kambanellisa to książka reportaż o duchowym porażeniu ludzi, o przerażającej prawdzie okupacyjnego piekła.

Warto też wymienić nazwiska młodszych prozaików: **Aleksandrosa Kotziasa, Rodisa Provelengiosa, Thanasisa Frangopulosa**, którzy chcieliby być kronikarzami wydarzeń, konfliktów życiowych młodych ludzi, romantyzmu konspiracji, lekkomyślnego stosunku do życia ludzkiego.

Twórczość młodszej generacji (ur. po 1920) daje wyraz obawom o losy ludzkości w zamęcie lat powojennych. Do grupy „poetów klęski” należeli m.in. **Giorgos Sarantis, Stelios Geranis, Tasos Livaditis, Manolis Anagnostakis**. Tonacja ich utworów była posępna, surowa, bolesna i katastroficzna tak w założeniach historiozoficznych jak i generacyjnych. Wkraczali oni do literatury pod wyraźnym patronatem romantyków: Solomosa, Kalwoa oraz Kavafisa, Kariotakisa, Seferisa i Ritsosa. Wynikało to z pełnej świadomości obywatelskich zadań poezji, z chęci uniknięcia fałszów i mistyfikacji. „Nigdy nie byliśmy dziećmi – pisał po latach **Spiros Plaskovitis** – ani młodzieńcami, od razu urodziliśmy się mężczyznami”.

Poezja Livaditisa (1922–1988) przypomina rozbite lustro, na którego kawkach odbijają się wspomnienia z przeszłości, wyblakłe sny, gorycz dnia dzisiejszego, ruchy przyjmujące symboliczne znaczenie. Anagnostakis (ur. 1925) usidlony nie wróci łatwo do przeświadczenia, że możliwe jest życie spokojne. Zachowuje swoje otwarte rany, nawet rozdrapuje je. Choć mówi stale o śmierci, nie wierzy, że jest martwy, że wszystko przepadło na zawsze.

Lata pięćdziesiąte pogłębiły egzystencjalne lęki naszej epoki, uświadomiły, że życie, choć minęło kilka lat od zakończenia wojny światowej i domowej, znowu staje przed próbą „zimnej wojny”. Apologeci tej „obłączonej” epoki

tworzą własny wewnętrzny czas, odwołują się do przyrody i kultury. Szybko zrozumieli, że żyją w okresie przejściowym i muszą przystosować się do tego „antybohaterskiego” klimatu i egzystować w większym rozdarciu, niepokoju moralnym. Już nie krzyczą światu swojego „ja”, raczej spokojnie je wypowiadają. Jest to ucieczka, która nie utrwała się „zatrutym czasem”, bohaterskimi wspomnieniami ani deklaracjami. Jako typowych przedstawicieli należy wymienić takich autorów jak: **Panos Panajotunis**, **Maja Maria Russu**, **Panajotis Tsutakos** (eksplorator tajemnic ludzkiej duszy), **Takis Antoniu**. Wszyscy ci poeci, dzięki Międzynarodowym Listopadom Poetyckim, wielokrotnie byli w Poznaniu i w Polsce, wydali swoje książki w języku polskim (Antoniu aż trzy), utrwaliли swoje przeżycia w naszym kraju w artykułach prasowych i wierszach. Dzięki Międzynarodowym Listopadom Poetyckim odwiedziło Poznań i Polskę kilkudziesięciu poetów greckich. W samym tylko 1998 roku pięciu: Leta Kutsochera, Giota Fotiadu, Maria Mistrioni, Sonia Pylorof-Sotirudi i Petros Bikos.

Poeci pokolenia „antykonformistów” (urodzili się w latach pięćdziesiątych) dojrzewali w okresie „zimnej wojny”, przeżyli juntę wojskową (1957–1974), w latach siedemdziesiątych uświadomili sobie stopniową stabilizację i gwałtowne przeobrażenia społeczno-ekonomiczne. Nastąpił bowiem wzrost produkcji i stopy życiowej, powstała możliwość swobodnych wyjazdów na studia, zacieśniły się więzy kulturalne z zagranicą. Nasiliła się emigracja (dziesięć milionów Greków przebywa na emigracji), zmniejszyły kłopoty materialne. Poeci tego pokolenia (np. **Eleni Koniarrelli-Siaki**, **Antonis Fostleris**, **Giorgos Vels**) zrywają więzy pętające autonomiczność i wolność ludzkiej egzystencji. Nie chcą podporządkować się i służyć żadnemu systemowi, który ustala granice wolności, „podkopuje” myśli i godność człowieka. Miłość staje się ich ratunkiem. Miłość staje się dla nich religią piękną, źródłem natchnień i kultem ciała ludzkiego. Kochają piękno, naturę, biologizm cenią najbardziej. Kochają życie, a miłość przenika jak światło, wynagradza ich nieszczęścia, daje pogodę ducha, radość i pasję tworzenia. Za drogowskaz mają słowa wieszczki romantyzmu Dionisiosa Solomosa: „Kochaj, żeby żyć i żyj, żeby kochać”.

Poezja coraz częściej ucieka się do tematyki morskiej. Nie można się dziwić. Grecja od zarania swoich dziejów była Panią Morza. Złożyły się na to przede wszystkim geograficzne położenie, bliskość morza, naturalne przystanki, wyspy, znajomość mechanizmów żywiołu morskiego, dziedzictwo antycznych doświadczeń, żeglarskie przygody, mit o dawnej talasokracji. Morze jest więc losem Grecji. Cała historia Grecji związana jest z morzem. Na terenach nadmorskich powstała nasza cywilizacja. Z morza wyłoniło się piękno, z morza powstało życie. Morze łączyło ludzi, prowadziło na dalekie szlaki, kształtowało

ludzkie charaktery, dostarczało pożywienia. Grecja zawsze była ufnie otwarta ku morzu.

Morze wchodzi w poezję lirycznym oształotowaniem, nostalgią, rytmem, melodyjnością, malarskością, wyraża siłę uczuć, wzmacnia wizję ewokowanych przeżyć. Dlatego też poezja szerokim nurtem ogarnia przy pomocy frazy wszystkie problemy egzystencjalne, wpływa na sprawy ludzkie.

Morze, regulujące puls serca Greków, opiewane jest również przez prozaików, którzy wielokrotnie sami byli poławiaczami gąbek lub walczyli z murenami, oczekiwali na brzegu swoich najbliższych lub żegnali się z nimi na zawsze, budowali łodzie, odradzali się psychicznie i fizycznie, nurzając się w błękitnych wodach greckich mórz. Z całym przekonaniem mogę stwierdzić, że żadna literatura nie ma tak pięknych i dynamicznych, bogatych i niepowtarzalnych w swoim rodzaju powieści i opowiadań morskich, które łączą w jedną immanentnie życiodajną całość radość i zło, trud i cierpienie, spięcia przeciwstawnych pojęć o życiu, śmierci i bólu, miłości, szczęściu, goryczy i nadziei. A przy tym napisanych wszystkimi barwami morza, jego rytmem i śpiewnością, falą łagodzącą ból jak oliwa lub zakrywającą horyzont, spontanicznie i dynamicznie operując nastrojami i sytuacjami. Wystarczy wymienić nazwiska kilku marynistów: **Christos Levantas** (np. „*Wyjście naprzeciw tajfunowi*”), **Yannis Maglis** (np. „*Galernicy morza*”), **Dimosthenis Zades** („*Na mureny*”), **Kostas Asimakopulos** („*Król i statua*”), **Katerina Piasara** („*Ostatnia Itaka*”), **Kostas Sukas** („*Morze*”)...

W ostatnich latach można zauważyć zafascynowanie wymową historycznych faktów, autentycznością, przejście od beletrystyki do historycznej eseistyki, dostrzeganie w przeszłości źródła współczesnych postaw. Przykładem takiej książki jest „*Lusias*” **Nikosa Chuliarasa**. Nagrodę im. Nikosa Kazantzakisa otrzymała książka **Maro Duka** „*Starożytna rdza*”. Akcja jej rozgrywa się w okresie siedmioletnich rządów „czarnych pułkowników” (1967–1974).

Dużym powodzeniem cieszą się książki związane z losami emigracji greckiej. Poczytne są książki **Ella Kazana** (właśc. Kazantzoglus), **Harryego Marka Petraklisa**, **Petrosa Bikosa** (wstrząsające opowiadania o Grekach w Niemczech – jest ich pół miliona), **Kostasa Valetasa**.

Warto w tym krótkim artykule wspomnieć o teatrach, których jest bardzo dużo. W ich programach dominują tragedie antyczne, komedie, programy rewiewe i satyryczne. Nie brakuje sztuk obcych. Zdarzają się też sztuki polskie: Witkacego, Mrożka... Kontakty z Polską na pewno zacieśniają się. Pomoże w tym grecko-polska współpraca kulturalna, liczna emigracja polska (prawie pół miliona), która ma własne szkoły, kościoły oraz czasopisma (m.in. tygodnik Ku-

rier Ateński). Czasopism literackich i kulturalnych w Grecji ukazuje się bardzo dużo (w samych Atenach około tysiąca). Związków twórczych jest kilkanaście, które ze sobą współpracują, do których mogą należeć ci sami twórcy. Do najbardziej aktywnych należy Związek Literatów Greckich (Eteria Ellinon Logotechnon), którego prezesem jest Panajotis Tsutakos (poeta, prozaik, dziennikarz, przyjaciel Polski). Związek ten stale współpracuje z Polakami, Ambasadą Polską. W 1998 roku zorganizował dwie ważne imprezy polskie, jedna o A. Mickiewiczu. W 1997 roku ukazała się w Grecji książka Wisławy Szymborskiej pt. „Telos kie archi” (Koniec i początek) w moim tłumaczeniu, a w ubiegłym roku „wybór poezji” Czesława Miłosza. Książek w Grecji ukazuje się bardzo dużo, samych tomików dwa tysiące rocznie. Dlatego mówi się potocznie, że co drugi Grek jest poetą.

Literatura grecka w ostatnich dziesięcioleciach przeżywa renesans. Zwrócono na to uwagę przy przyznawaniu Nagrody Światowej Rady Pokoju Nikosowi Kazantzakisowi (1956), Nagrody Nobla Giorgosowi Seferisowi (1963) i Odisseasowi Elitisowi (1979). Wybitny twórca francuski, Louis Aragon, określił grecką literaturę jako najciekawszą w Europie, a niektórych poetów (m.in. Ritsosa) nazwał najwybitniejszymi twórcami naszych czasów. Zanim jednak osiągnęła ona obecne apogeum, musiała przewyciężyć balast przeszłości, fatalnej dwujęzyczności odziedziczonej z Bizancjum, czasów nowożytnych, obce wpływy stopić z rodzimą tradycją, nie sprzeniewierzając się jednak najbardziej charakterystycznym cechom jej narodowej odrębności. Wielka tradycja sztuki, kult słowa poetyckiego, poezji śpiewanej (mistrzem w tym jest światowej sławy kompozytor Mikis Theodorakis) pozwalają Grekom być narodem otwartym, serdecznym i bardzo gościnnym.

A. Opracowania

1. CHADZINIKOLAU Nikos
Literatura nowogrecka 1453–1983. – Warszawa; Poznań Państw. Wydaw. Naukowe, 1985. – 335 s.
Zawiera także antologię poezji i prozy greckiej.
2. CHADZINIKOLAU Nikos
Literatura nowogrecka (po roku 1453) // W: Dzieje literatur europejskich / pod red. Władysława Floryana. T. 1. – Warszawa : Państw. Wydaw. Nauk., 1977. – S. 219–225: Dorobek lat powojennych

3. STRASBURGER Janusz

Słownik pisarzy nowogreckich. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 1995. – 174 s.

4. TOMKOWSKI Jan

Literatura powszechna. – Warszawa : Prego, 1995. – S. 322–323:
W ojczyźnie Homera

B. *Literatura grecka w przekładach polskich*

– *Antologie*

1. AFORYZMY Greków / wybór i przekł. N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1989. – 130 s. (nowe wyd. 1991)

Kraków, 1992; Warszawa, 1998 (Seria Muza Grecka)

2. ANTOLOGIA poezji nowogreckiej (wiersze kilku poetów) / wybór i przekł. Z. Kubiak. – Warszawa : Państw. Instytut Wydaw., 1971. – 209 s.

3. AMULET: poezje / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1980. – 128 s.

Zawiera przekłady autorskie wierszy 19 współczesnych poetów greckich.

4. BEZSENNOŚĆ: tom poetycki / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1970. – 122 s.

Zawiera przekłady autorskie wierszy 12 współczesnych poetów greckich.

5. DOBRZE, Szyfy / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1974. – 150 s.

Zawiera przekłady autorskie wierszy 16 współczesnych poetów greckich.

6. EXODUS: tom poetycki / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1976. – 133 s.

Zawiera przekłady autorskie wierszy 18 współczesnych poetów greckich.

7. FENIKS: tom poetycki / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1988. – 115 s.

Zawiera przekłady autorskie wierszy 18 współczesnych poetów greckich.

8. GODZINA znaczeń: tom poetycki / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1969

Zawiera przekłady autorskie wierszy 11 współczesnych poetów greckich.

9. KLEPSYDRA: poezje / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1982. – 111 s.
Zawiera przekłady autorskie wierszy 12 współczesnych poetów greckich.
10. KRWIĄ serca: zbiór dokumentów, listów i wierszy greckich ofiar monarchofasyzmu i anglosaskiego imperializmu / przeł. z jęz. franc. i ros. S. Flukowski. – Warszawa : Książka i Wiedza, 1951. – 96 s.
11. LATARNIE Posejdon: antologia greckiej poezji morskiej XX wieku / wybór i przekład N. Chadzinikolau. – Gdańsk : Wydaw. Morskie, 1978. – 351 s.
12. MIŁOŚĆ Greków / wybór i przekł. N. Chadzinikolau. – Warszawa, 1998 (Seria Muza Grecka)
13. MOJE okno różą ozdobił Bóg (Perty liryki europejskiej) / wybór i przekł. N. Chadzinikolau. – Warszawa : „IBiS”, 1994. – 168 s.
14. NOWE przestrzenie Ikara: antologia poezji greckiej XX wieku / wybór i przekł. N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie. – 298 s. (wyd. II 1980, III 1985)
15. POECI nowej Grecji / wybór i przekł. J. Strasburger. – Warszawa, 1972 (wyd. II 1987)
16. POŁAWIACZE gąbek: antologia greckich opowiadań morskich / wybór i przekł. N. Chadzinikolau. – Gdańsk : Wydaw. Morskie, 1981, 250 s.
17. PRÓBA nocy: poezje / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1971. – 106 s.
Zawiera przekłady autorskie wierszy 13 współczesnych poetów greckich.
18. RODOWÓD: tom poetycki / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1979. – 128 s.
Zawiera przekłady autorskie wierszy 17 współczesnych poetów greckich.
19. SŁONECZNY żal: tom poetycki / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1985. – 94 s.
Zawiera przekłady autorskie wierszy 11 współczesnych poetów greckich.
20. SYN Prometeusza: tom poetycki / Ares Chadzinikolau. – Poznań, 1997
Zawiera przekłady autorskie wierszy 11 współczesnych poetów greckich.
21. W MAGII światła: tom poetycki / N. Chadzinikolau. – Poznań, 1998
Zawiera przekłady autorskie wierszy 14 współczesnych poetów greckich.

22. WYPRZEDZIĆ ptaki: tom poetycki / Ares Chadzinikolau. – Poznań, [1999] [w druku]
Zawiera przekłady autorskie wierszy 17 współczesnych poetów greckich.
23. WYZWOLENIE oczu. [tom poetycki] / N. Chadzinikolau. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1967. – 99 s.
Zawiera przekłady autorskie wierszy 7 współczesnych poetów greckich.
24. Z TWARZĄ słońca: poezje / Ares Chadzinikolau. – Poznań, 1997
Zawiera przekłady autorskie wierszy 11 współczesnych poetów greckich.

– *Tomy autorskie*

1. ANTONIOU Takis: Dopóki istnieję, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1993
Epigramaty, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1990
Trzy natury, przeł. N. Chadzinikolau, Szczecin 1986
2. ARNOKURU-KERESTETZI Ivoni: Krążenie światła, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1992
3. AXIOTI Melpo: Poliksena. Opowieść grecka, przeł. z franc. R. Koloniec-ki, Warszawa 1959
4. CHARIS Petros: Długa noc, przeł. Ewa T. Szyler, Warszawa 1994
5. GARIFALAKI-NIKOLAU Lina: Nie tylko żal, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1995
6. KAWAFIS Konstantinos: Wybór wierszy, przeł. Z. Kubiak, Warszawa 1967
Wiersze zebrane, przeł. Z. Kubiak, Warszawa 1981
7. KAZANTZAKIS Nikos: Biedaczyna z Asyżu, przeł. z franc. L. Kosso-budzki, Warszawa 1962
Chrystus ukrzyżowany po raz wtóry, przeł. z franc. J. Dackiewicz, Warszawa 1958
Grek Zorba, przeł. N. Chadzinikolau, Warszawa 1971 (8 wydań, ostatnie w 1996)
Kapetan Michał, przeł. z franc. K. Witwicka, Warszawa 1960
Ostatnie kuszenie Chrystusa, przekł. z ang. J. Wolff, Poznań 1992
8. KEDROS Andreas: Nowy kwiat, przeł. z franc. M. Hołyńska, Warszawa 1956
Odeon, przeł. z franc. D. Wojtygowa, Warszawa 1950
Statek w mieście, przeł. z franc. Z. Jaremko-Żytyńska, Warszawa 1949

9. KONIARELLI-SIAKI Eleni: *Twarz wiosny*, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1990
10. KUTSOCHERA Leta: *Wieczny czas*, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1998
11. LUNTEMIS Menelaos: *Czereśnie znów zakwitną*, przeł. R. Sierzputowska i T. Dorkofikis, Warszawa 1961
12. LAGAKOU Nelli: *Owiana światłem*, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1997
13. MATHEU Evangelia: *Ofiara w czasie*, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1990
14. MYRIVILIS Stratis: *De profundis*, przeł. N. Chadzinikolau, Warszawa 1964
Madonna-syrena, przeł. H. Goldmann, Poznań 1961
15. PAWLIDU Krini: *Sześć miesięcy w celi śmierci*, przeł. z ros. I. Lewandowska i K. Mazur, Warszawa 1954
16. PETRAKIS M.H.: *Fale nocy*, przeł. z ang. T. Mirkowicz, Warszawa 1982
Marzenie królów, przeł. z ang. Z. Kierszys, Warszawa, 1976
Perykles na Trzydziestej Pierwszej ulicy, przeł. z ang. Z. Kierszys, Warszawa 1974
17. PREVELAKIS Pantelis: *Kronika pewnego miasta*, przeł. J. Strasburger, Warszawa 1975
Słońce śmierci, przeł. J. Strasburger, Warszawa 1967
18. PYLOROF-SOTIROUDI Sonia: *Wieczorne*, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1998
19. RITSOS Yannis: *Sonata księżycowa, poematy i wiersze*, przeł. z ang. i franc. M. Sprusiński, Warszawa 1980
Sonata księżycowa, przeł. N. Chadzinikolau (w: *Najsłynniejsze Poematy XX wieku*), Kraków 1996
20. ROIDES Emmanuel: *Papież Joanna*, przeł. Z.K. Usarek i L. Mavroidis, Warszawa 1961 (wyd. II 1974)
21. SAMARAKIS Antonis: *Hamulec bezpieczeństwa*, przeł. z ang. H. Ciepłińska, Warszawa 1981
Pęknięcie, przeł. z franc. P. Kamiński, Warszawa 1978
22. STAMATI Maria: *Pieśń nocy*, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1997
23. TACHTSIS Kostas: *Obyś trzech mężów miała*, przeł. Ewa T. Szyler, Warszawa 1994
24. THEOFILU Fedon: *Liturgia pamięci i morza*, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1992
Nocna symfonia, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1991

25. TSALIKIS Giorgos: Podróż w czasie, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1991
26. TSELENTI Alki: Nostalgia ziemi, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1991
27. TSUTAKOS Panajotis: Jak ten ptak, przeł. N. Chadzinikolau, Poznań 1990
28. VARNALIS Kostas: Prawdziwa obrona Sokratesa, przeł. Z. Korczak-Zawadzka i L. Mavroidis, Warszawa 1960
29. VASSILIKOS Vassilis: Z, przeł. z franc. A. Chomicz i A. Daniłowicz, Warszawa 1976
30. VASILOPULOS Theodor: 1825 dni ze śmiercią, przeł. J. Dulas, Warszawa 1963

Andrzej Dudziak

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ROCZNICA „OKRĄGŁEGO STOŁU” POLSKĄ — DZIESIĘĆ LAT PÓŹNIEJ

Dziesięć lat temu przy „okrągłym stole” zasiedli przedstawiciele różnych sił społecznych i politycznych, by porozumieć się w sprawie dalszego rozwoju Polski. Decyzje, które wówczas zapadły stanowiły podstawę do budowania III Rzeczypospolitej. Trud tworzenia nowego państwa – demokratycznego, wolnego, ze społeczną gospodarką rynkową jest kontynuowany. Czas pokaże, czy ustroj państwa, jego instytucje i system partyjny spełniają oczekiwania obywateli, a przyjęte rozwiązania ułatwiają postęp gospodarczy i społeczny. Dotychczasowe tempo rozwoju kraju – mimo wielu zagrożeń – napawa optymizmem.

Poniżej przedstawiamy wybór pozycji zwartych i artykułów, które obrazują przemiany w Polsce w ciągu ostatnich dziesięciu lat.

Przypominamy, że w „Poradniku Bibliograficzno-Metodycznym” z roku 1989 w numerach 2 i 3 prezentowaliśmy obrady „okrągłego stołu”.

A. Pozycje zwarte

1. ANDRUSIEWICZ Andrzej

Polska 1991–1995: kalendarz wydarzeń. – Rzeszów : Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1997. –310 s.

2. ASH Garton Timothy
Wiosna obywateli: rewolucja 1989 widziana w Warszawie, Budapeszcie, Berlinie i Pradze. – Londyn : Polonia, 1990. – 109 s.
3. BOJARSKI Włodzimierz Witold
Więcej Polski. – Warszawa : „Ad Astra”, 1994. – 311 s.
4. BOJARSKI Włodzimierz Witold
Więcej Polski... póki my żyjemy. – Warszawa : „Antyk”, 1997. – 270 s.
5. DOMARAŃCZYK Zbigniew
[Sto] 100 dni Mazowieckiego. – Warszawa : Wydaw. Andrzej Bonarski, 1990. – 351 s.
6. DUBIŃSKI Krzysztof
Magdalenka: transakcja epoki: notatki z poufnych spotkań Kiszczak – Wałęsa. – Warszawa : Sylwa, 1990. – 220 s.
7. GEBERT Konstanty
Mebel. – Londyn : Aneks, 1990. – 119 s.
8. GOLKA Marian
Kultura czasu przełomu: (o przeobrażaniu życia kulturalnego). – Warszawa : Inst. Kultury, 1990. – 135 s.
9. GORAĆZKA czasu przełomu: dokumenty ugrupowań radykalnych 1989–1990 / oprac. Piotr Frączak. – Warszawa : Inst. Studiów Politycznych PAN, 1994. – 200 s.
10. GOSPODARKA polska w latach 1990–1992: doświadczenia i wnioski: praca zbiorowa / red. Leszek Zienkowski. – Warszawa : Zakład Badań Statystyczno-Ekonomicznych, 1992. – 177 s.
11. GRABOWSKA Mirosława, SZAWIEL Tadeusz
Anatomia elit politycznych: partie polityczne w postkomunistycznej Polsce 1991–1993. – Warszawa : Instytut Socjologii. Uniwersytet Warszawski, 1993. – 195 s.
12. JACKOWSKI Jan Maria
Bitwa o prawdę. T. 1: Labirynt złudzeń. T. 2: Wyrok na Boga. T. 3: Do zwycięstwa. – Warszawa : „Ad Astra”, 1997. – 3 t. (299; 249; 265 s.)
13. JACKOWSKI Jan Maria
Bitwa o Polskę. – Warszawa : „Ad Astra”, 1993. – 187 s.
14. JAŁOWIECKI Bohdan
Narodziny demokracji w Polsce lokalnej. – Warszawa : UW, 1990. – 169 s. – (Rozwój Regionalny. Rozwój Lokalny. Samorząd Terytorialny; 25)
15. JANUSZEWSKI Radosław, KŁOSIŃSKI Jerzy, STREKOWSKI Jan
Olszewski – przerwana premiera. – Warszawa : nakł. „Tygodnika Solidarność”, 1992. – 119 s.

16. JEŃDRYCHOWSKA Jagoda
Rozmowy niekontrolowane. – Poznań : Kantor Wydaw. SAWW,
1990. – 242 s.
17. KOŁODKO Grzegorz W.
Transformacja polskiej gospodarki sukces czy porażka? – War-
szawa : „BGW”, 1992. – 197 s.
18. KOŁODKO Grzegorz W.
Polska 2000: strategia dla przyszłości. – Warszawa : „Poltext”,
1996. – 159 s.
19. KONTYNUACJA czy przełom?: dylematy transformacji ustrojowej / red.
Witold Jakóbiak. – Warszawa : ISP PAN, 1994. – 158 s.: wykr.
20. KOZŁOWSKI Paweł
Szukanie sensu, czyli o naszej wielkiej zmianie. – Warszawa :
Wydaw. Nauk. PWN, 1995. – 138 s. – (Logos)
21. KOZŁOWSKI Paweł
Szukanie sposobu: społeczne uwarunkowania procesu transfor-
macji gospodarki w Polsce w latach 1989–1993. – Warszawa : Wydaw.
Inst. Filozofii i Socjologii, 1997. – 128 s. – (Monografie; 9)
22. KULTUROWY wymiar przemian społecznych / red. Aldona Jawłowska,
Marian Kempny, Elżbieta Tarkowska. – Warszawa : Inst. Filozofii i So-
cjologii PAN, 1993. – 336 s.
23. KURSKI Jacek, SEMKA Piotr
Lewy czerwcowy. – Warszawa : Editions „Spotkania”, [b.r.]. – 255 s.
24. KURSKI Jarosław
Wódz. – Warszawa : Pomost, 1991. – 125 s.
25. KRAJOBRAZ po transformacji: środowisko międzynarodowe Polski lat
dziewięćdziesiątych: praca zbiorowa / red. Roman Kuźniar. – Warszawa
: „Elipsa”, 1992. – 246 s.
26. ŁUBIŃSKI Tomasz
Porachunki sumienia. – Warszawa : Biblioteka „Więzi”, 1994. –
104 s. – (Biblioteka „Więzi”; t. 80)
M.in. Polska po 1989 roku.
27. LEOŃSKI Zbigniew
Ustrój i zadania samorządu terytorialnego w Polsce. – Poznań :
Ławica, 1994. – 106 s.
28. LIPOWSKI Adam
Przemiany strukturalne. – Warszawa : „Semper”, 1994. – 146 s. –
(Monografie: 4)
M.in. polityka po 1989 r.

29. MAŁKIEWICZ Andrzej
Wybory czerwcowe 1989. – Warszawa : ISP PAN, 1994. – 88 s.
30. MICEWSKI Andrzej
Ludzie i opcje: 53 sylwetki sceny politycznej. – Warszawa : „BGW”, 1993. – 274 s.
31. MODZELEWSKI Karol
Dokąd od komunizmu. – Warszawa : „BGW”, 1993. – 160 s.
32. PAŃSTWO, ustrój, samorząd terytorialny / red. Marek Chmaj. – Lublin : „Verba”, cop. 1997. – 253 s.
33. PIERWSZA sześcioletka 1989–1995: próba bilansu polityki / red. Mirosława Grabowska, Stanisław Mocek. – Warszawa : ISP PAN, 1997. – 203 s.
34. PODHORODECKI Leszek
Historia Polski 1796–1997. – Warszawa : Wydaw. „MADA”, 1998. – S. 383–444
M.in. kalendarium ważniejszych wydarzeń.
35. POLACY '90: konflikty i zmiana / Władysław Adamski. – Warszawa : Inst. Filozofii i Socjologii PAN, 1991. – 188 s.
36. POLSKA scena polityczna a wybory: praca zbiorowa / red. Stanisław Gebethner; aut. Anna Banaszekiewicz [i in.]. – Warszawa : „Polska w Europie”, 1993. – 294 s.: mapy, wykr.
37. POLSKA 1989–1992: fragmenty pejzażu / aut. wyb. Mirosława Grabowska, Antoni Sulek. – Warszawa : Wydaw. Inst. Filozofii i Socjologii, 1993. – 113 s.: 2 wykr.
38. POLSKA w obliczu współczesnych wyzwań cywilizacyjnych. – Wrocław : Zakt. Narod. im. Ossolińskich, 1991. – 85 s.
39. POLSKIE przemiany: transformacja rynkowa: praca zbiorowa / red. Lucjan Ciamaga; aut. Jan Bossak [i in.]. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1992. – 178 s.
40. PRONOBIS Witold
Polska i świat w XX wieku. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : Editions „Spotkania”, 1995. – 535 s.
41. PRZEMIANY w Polsce i NRD po 1989 roku / red. Jerzy Holzer, Józef Fiszer. – Warszawa : ISP PAN, 1996. – 193 s.
42. PYREK Józef
Odnowa i budowanie w przymierzu z Bogiem. – Kraków : „Salvator”, 1991. – 110 s.
43. RACJA stanu w dobie transformacji ładu europejskiego: implikacje dla Polski / red. Janusz Stefanowicz, Iwona Grabowska-Lipińska. – Warszawa : ISP PAN, 1995. – 175 s.

44. RZĄD Jana Krzysztofa Bieleckiego / opr. Robert Jurczakowski. – Warszawa : PAP, 1991. – 182 s. – (Zeszyty Dokumentacyjne)
45. SŁOWNIK samorządu terytorialnego / red. Marek Chmaj. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 197. – 258 s.
46. SPOŁECZNE konsekwencje transformacji ustrojowej / red. Mirosława Grabowska, Krzysztof Pankowski, Edmund Wnuk-Lipiński. – Warszawa : ISP PAN, 1994. – 202 s.
47. SYPNIEWSKA Anna, SYPNIEWSKI Ronald
 Administracja państwowa i samorząd terytorialny. – Warszawa :
 Poznań : Ławica, 1993. – 202 s. – (Podstawy prawnoustrojowe Rzeczy-
 pospolitej Polskiej)
48. SZACKI Jerzy
 Liberalizm po komunizmie. – Kraków : „Znak”; Warszawa : Funda-
 cja im. Stefana Batorego, 1994. – 263 s. – (Demokracja, Filozofia i Prak-
 tyka)
49. SZCZEPAŃSKI Marek Stanisław
 Pokusy nowoczesności – polskie dylematy rozwojowe. – Katowice
 „amp”, 1992. – 109 s.
50. TRANSFORMACJA gospodarki polskiej: doświadczenia i wyzwania /
 red. Stanisław Lis. – Kraków : „Secesja”, 1996. – 269 s.: wykr. – (Prace
 Komisji Nauk Ekonomicznych; nr 22)
51. TRANSFORMACJA gospodarki: spojrzenie retrospektywne / red. Witold
 Jakóbiak. – Warszawa : ISP PAN, 1997. – 295 s.
52. TRANSFORMACJA polskiej gospodarki w latach 1990–1995: (doświad-
 czenia i problemy do rozwiązania) / red. Andrzej Bocian. – Warszawa :
 IR i SS, 1996. – 107 s.: 3 wykr. – (Z Prac Instytutu; 34)
53. TRANSFORMACJA systemowa polskiej gospodarki / red. Barbara Pol-
 szakiewicz; aut. Andrzej Anszperger. – Toruń : UMK, 1995. – 121 s.:
 2 wykr.
54. TRANSFORMACJA systemowa w Polsce: wybrane problemy / red. Zbi-
 gniew Blok. – Toruń : Poznań : A. Marszałek, 1993. – 99 s.
55. TRANSFORMACJA systemu ekonomicznego w Polsce: praca zbiorowa
 / red. Stanisław Lis. – Kraków : „Secesja”, 1994. – 157 s. – (Prace Kom-
 isji Nauk Ekonomicznych; nr 18)
56. WOŚ Augustyn
 Transformacja polskiego rolnictwa: przesłanki teoretyczne. – War-
 szawa : IER i BŻ, 1995. – 35 s. – (Komunikaty, Raporty, Ekspertyzy; 377)
57. W SYSTEMOWEJ próżni?: dylematy procesu transformacji / red. Jerzy
 Hausner. – Kraków : AE, 1991. – 105 s.

58. WAŁĘSA Lech
Droga do wolności: decydujące lata 1985–1990. / przy współpracy Arkadiusza Rybickiego. – Warszawa : Editions „Spotkania”, 1991. – 289 s.
59. WELFE Władysław
Ekonomiczne modele gospodarki narodowej Polski. – Warszawa : Państw. Wydaw. Ekonomiczne, 1992. – 357 s.
60. WILCZYŃSKI Waclaw
Ekonomia i polityka gospodarcza okresu transformacji: wybór prac z lat 1991–1995. – Poznań : Wydaw. Wyższej Szkoły Bankowej, 1996. – 201 s.
61. WYKAZ 2000 osób sprawujących władzę w RP / red. Małgorzata Szubert; oprac. Agnieszka Bylińska, Beata Kaczmarska. – Warszawa : Wydaw. Wlajska, 1994. – 341 s.
62. ZYBERTOWICZ Andrzej
W uścisku tajnych służb: upadek komunizmu i układ postnomenklaturowy. – Komorów : „Antyk”, 1993. – 180 s. – (Biblioteka Ruchu Trzeciej Rzeczypospolitej)

B. Artykuły

a. *Polityka*

1. ARKUSZEWSKI Wojciech. W poszukiwaniu pojednania // *Więź*. – 1997, nr 3, s. 26–31
2. BALCEROWICZ Leszek. Stawka większa niż władza // *Wprost*. – 1996, nr 25, s. 46–47
Polska po wyborach 4 czerwca 1989 roku.
3. BALCEROWICZ Leszek. Związki między transformacją gospodarczą a polityczną // *Spr. Międzynar.* – 1996, nr 3/4, s. 9–28
4. BEREŚ Witold. Plasterki salami czyli Rzeczpospolita 3 i 1/2 // *Tyg. Powsz.* – 1994, nr 8, s. 3
5. BEREŚ Witold. Sztuka budowania i sztuka destrukcji: czerwiec za czerwcem 1989–1994 // *Tyg. Powsz.* – 1994, nr 25, s. 3
6. BIAŁECKI Ireneusz. Obóz modernizacji // *Res Pub. Nowa*. – 1994, nr 4, s. 8–11
7. BIAŁECKI Maciej. 4 czerwca – szanse polskiego powstania // *Ład*. – 1995, nr 24, s. 1, 3
Wydarzenia polityczne w 1989 roku.

8. BIELECKI Czesław. RPRL. [Przemiany polityczne po 1989 r.] / rozm. przepr. Rafał Smoczyński, Igor Zalewski // *Fron da*. – 1994, nr 1, s. 22–34
9. BIELECKI Jan Krzysztof. Libero: 5 lat później / rozm. przepr. Bogda Żukowska // *Życie Gosp.* – 1994, nr 52, s. 68–70
10. CYBULSKI Andrzej. Zawiorowania // *Dziś*. – 1997, nr 6, s. 108–112
11. [CZWARTY] 4 czerwca 1989 – nazajutrz / wypowied. Janusz Onyszkiewicz [i in.]; oprac. Marian Turski // *Polityka*. – 1994, nr 23, s. 20
12. CZYREK Józef. Okrągły stół z kantami // *Dziś*. – 1994, nr 7, s. 89–93
13. DARGIN Andrzej. Okrągły stół – coraz dalej, coraz ciszej // *Tyg. Powsz.* – 1995, nr 11, s. 7
14. DO LAMUSA czy do renowacji? [5 rocznica obrad „okrągłego stołu”] / wypowied. Janusz Reykowski [i in.]; oprac. Krystyna Sonntag // *Życie Gosp.* – 1994, nr 8, s. 22–26
15. DOKONANIA SLD w latach 1993–1997 // *Dziś*. – 1997, nr 10, s. 94–120
16. DOMOSŁAWSKI Artur, Kurski Jarosław. Upiory Magdaleny // *Gaz. Wybor.* – 1997, nr 249, s. 20–21
17. DWIE Polski / wypowied. Krystyna Kersten [i in.]; oprac. Dorota Macieja // *Wprost*. – 1998, nr 46, s. 24–26
18. DYMARSKI Lech. Sprawa Krzysztofa W. // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 50, s. 14
19. GABRYEL Piotr, Zieleniewski Marek. Siła grawitacji. [Przemiany polityczne i gospodarcze] // *Wprost*. – 1994, nr 52, s. 14–17
20. GIEDROYC Jerzy. III Rzeczpospolita oczami realisty / rozm. przepr. Krzysztof Burnetko // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 3, s. 1, 4
21. GULCZYŃSKI Mariusz. Transformacja na wirażu // *Dziś*. – 1997, nr 3, s. 41–49
22. HENZLER Marek. Ludzie Okrągłego Stołu: kim byli wtedy i co robią dziś? // *Polityka*. – 1994, nr 13, s. 12–13
23. JACKOWSKI Jan Maria. „Nikogo nie potępiam...” / rozm. przepr. Jan Grzegorzczak, Paweł Kozacki // *W Drodze*. – 1997, nr 9, s. 4–17
24. JAKÓBIK Witold. Transformacja systemowa w Polsce: ujęcie retrospektywne // *Gosp. Nar.* – 1997, nr 4/5, s. 1–13
25. JANECKI Stanisław. Plan Buzka: jaka będzie Polska u progu XXI w.? // *Wprost*. – 1997, nr 48, s. 21–22
26. JANICKI Mariusz. Niezadowoleni // *Polityka*. – 1998, nr 24, s. 30, 32, 34
27. KACZOROWSKI Ryszard. Polska się nie cofa / rozm. przepr. Maciej Kleczka // *Polityka*. – 1994, nr 1, s. 1, 7

28. KONWERSATORIUM OCIOPE: wokół współczesności // *Prz. Powsz.* – 1996, nr spec. 2, s. 95–101
Reformy po 1989 r.
29. KOWALSKI Lech. Stan wyjątkowy – okrągły stół // *Arka.* – 1993, nr 44/45, s. 13–28
30. KOŹNIEWSKI Kazimierz. Trzecie drogi Jerzego Giedroycia. [Ocena polskich przemian] // *Dziś.* – 1994, nr 6, s. 91–98
31. KRAJEWSKI Mieczysław, Rychwalski Bogusław. Globalne wyzwania a reformy ustrojowe w Polsce // *Myśl Socjaldemokr.* – 1996, nr 2, s. 34–42
32. KRÓLAK Stanisław Marek. Bilans jednego otwarcia. [Scena polityczna] // *Tyg. Solid.* – 1994, nr 11, s. 4–5
33. KRÓLAK Stanisław Marek. Próba rachunku sumienia: pięć lat po zwycięstwie // *Tyg. Solid.* – 1994, nr 23, s. 4
34. KRZAKLEWSKI Marian. Czas na Akcję / rozm. przepr. Maciej Łętowski, Piotr Zaremba // *Tyg. Solid.* – 1997, nr 32, s. 11
35. KRZEMIŃSKI Adam. Prawdziwy koniec rewolucji. [Przemiany polityczne po 1989 r.] // *Polityka.* – 1994, nr 47, s. 11
36. KURSKI Jacek. Dobrze służyć Polsce Ludowej / rozm. przepr. Witold Kalinowski // *Tyg. Solid.* – 1995, nr 25, s. 3
O filmie „Nocna zmiana” dot. okoliczności obalenia rządu J. Olszewskiego.
37. ŁAGOWSKI Bronisław. Odbudować władzę // *Życie Gosp.* – 1994, nr 7, s. 9
38. LASKOWSKI Jacek. Do podstaw polityki polskiej // *Arcana.* – 1997, nr 5, s. 7–36
39. LORANC Władysław. Patos intencji i proza skutków: [dyskusja uczestników Okrągłego Stołu] // *Dziś.* – 1994, nr 5, s. 93–96
40. LUBCZYŃSKI Krzysztof. Mistyfikacje „Solidarności” // *Dziś.* – 1997, nr 7 s. 83–88
41. MAGDZIAK-MISZEWSKA Agnieszka, Nosowski Zbigniew. Jaka Polska czeka na Papieża? // *Więź.* – 1997, nr 5, s. 15–27
42. MAZOWIECKI Tadeusz. Dziennika nie prowadzę / rozm. przepr. Michał Okoński, Adam Szostkiewicz // *Tyg. Powsz.* – 1995, nr 14, s. 5
Sytuacja polityczna po 1989 r.
43. MAZOWIECKI Tadeusz. Porozmawiajmy o błędach / rozm. przepr. Ewa Milewicz // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 38, s. 11–12
44. MAZUR Bogusław. Dziesięć lat wolności: 1918–1928 i 1989–1999: czy nie marnujemy niepodległości? // *Wprost.* – 1998, nr 46, s. 24–26, 28

45. MAŻEWSKI Lech. Polskie poszukiwania modelu rządów parlamentarnych // *Arcana*. – 1997, nr 4, s. 37–43
46. MIKKE Jerzy. W stronę nowej Polski // *Tyg. Solid*. – 1994, nr 1, s. 4–5
47. MIKLASZEWSKA Marta. Między kompromisem a zdradą // *Tyg. Solid*. – 1994, nr 3, s. 7
48. NIESIOŁOWSKI Stefan, Kurski Jacek. Nocna zmiana // *Tyg. Solid*. – 1995, nr 27, s. 5
49. NOWAK Leszek. Dwaj prezydenci a sprawa polska // *Bez Dogmatu*. – (1997), s. 4–6
50. NOWAK Leszek. Co się dzieje w Polsce? // *Dziś*. – 1998, nr 5, s. 22–32
51. NOWAK Jerzy Robert. Dzieci... Targowicy // *Ład*. – 1995, nr 32, s. 1, 6
52. PAWŁOWSKA Barbara, Drozdowski Rafał. Mieszkańcy Poznania wobec przemian politycznych, gospodarczych i społecznych w latach 1989–1993 // *Kron. M. Pozn.* – 1993, nr 3/4, s. 371–380
53. PIOTROWSKI Tadeusz Stanisław. Aideologiczni pragmatycy // *Tyg. Solid*. – 1994, nr 5, s. 4–5
54. PIOTROWSKI Tadeusz Stanisław. Myślenie o przyszłości: Cz. 1. Polskie transformacje. – Cz. 2. Trzeba zacząć działać // *Tyg. Solid*. – 1994, nr 13, s. 20, nr 15, s. 15
55. PO CO nam to było? Refleksje uczestników Okrągłego Stołu / wypowiedź Władysława Baka [i in.] // *Dziś*. – 1994, nr 4, s. 19–48
56. PRZOSNA Ludwik J. Jak to było naprawdę? [Konferencja „Okrągłego Stołu”] // *Arka*. – 1993, nr 43, s. 153–163
57. RAKOWSKI Mieczysław F. Osamotnieni i rozgoryczeni. [Refleksje na temat przemian po 1989 r.] // *Dziś*. – 1994, nr 4, s. 6–18
58. REYKOWSKI Janusz. Królewska gra w krokieta. [Transformacja ustrojowa]. – Zagrożenia polityki reform. – Akceptacja nierówności [społecznej]. Cywilizacja i społeczeństwo // *Życie Gosp.* – 1994, nr 18, 20, 22, s. 9
59. REYKOWSKI Janusz. Lewica – prawica. [Przekonania i świadomość polityczna społeczeństwa] // *Życie Gosp.* – 1994, nr 15, s. 8
60. RYCHARD Andrzej. Dwa światy polskich przemian // *Życie Gosp.* – 1995, nr 30, s. 6–7
61. RYSZKA Franciszek. Polska scena polityczna na progu 1997 roku / rozm. zepr. Zdzisław Słowik // *Myśl Socjaldemokr.* – 1997, nr 1, s. 5–11
62. SAKIEWICZ Tomasz, Gadowski Witold. Imperium postkomunistów // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 6, s. 12–13

63. SAWICKI Włodzimierz. Spisek „okrągłego stołu” // *Antyk.* – 1993, nr 9/12, s. 49–56
64. SKÓRZYŃSKI Piotr. Elity po Białej Górze. [Społeczeństwo postkomunistyczne] // *Ł a d.* – 1994, nr 2, s. 3–4
65. SKÓRZYŃSKI Piotr. Euroregion „Polska” // *Ł a d.* – 1994, nr 14, s. 3
66. STANISZKIS Jadwiga. Co się dzieje / rozm. przepr. Tomasz Sypniewski // *Tyg. Solid.* – 1995, nr 12, s. 1, 6
Przemiany polityczno-gospodarcze.
67. STANISZKIS Jadwiga. Kapitalizm polityczny i jego dynamika // *Gosp. Nar.* – 1997, nr 4/5, s. 14–22
68. STANISZKIS Jadwiga. Kilka słów przestrogi // *Kwart. Konserw.* – 1997, nr 1, s. 8–12
69. STANISZKIS Jadwiga. Od autorytetu państwa do pajęczyny władzy // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 31, s. 15–20
70. STANISZKIS Jadwiga. Wszechwładza oligarchii – czyli co nas czeka / rozm. przepr. Teresa Wójcik // *Tyg. Solid.* – 1996, nr 31, s. 1, 12–13
71. SZCZAKOWSKI Ziemowit. Przemiany systemowe w Polsce // *Dziś.* – 1995, nr 4, s. 41–45
72. WAGROWSKA Maria. Polska jako mocarstwo // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 133, s. 8
73. WAŚKO Andrzej. Dlaczego w Polsce nie było dekomunizacji // *Gaz. Pol.* – 1996, nr 12, s. 7
74. WAŚKO Andrzej. Po czterech latach. [Przemiany polityczne po 1989 roku] // *Arka.* – 1993, nr 47, s. 6–13
75. WIERZBICKI Piotr. Czy warto umierać za Magdalenkę // *Gaz. Pol.* – 1996, nr 4, s. 5
Układy koalicyjne.
76. WŁADYKA Wiesław. Miliard atomów // *Res Pub. Nowa.* – 1997, nr 5, s. 22–24
77. WÓJCIK Teresa. Co dalej z transformacją?: wysoka ocena ewolucyjnych przemian – dyskusja panelowa w Gdańsku // *Tyg. Solid.* – 1997, nr 30, s. 4
78. ŻÓRAWSKI Kazimierz. Powrót retuszera. [Przemiany polityczne] // *Tyg. Powsz.* – 1994, nr 11, s. 3
79. ZIELIŃSKI Michał. Kto rządzi Polską? // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 8, s. 1, 5

b. Gospodarka

1. BALCEROWICZ Leszek. Alfabet Balcerowicza / rozm. przepr. Jerzy Baczyński // *Polityka*. – 1998, nr 13, s. 16–17
2. BALCEROWICZ Leszek. Czas przebudowy // *Wprost*. – 1997, nr 33, s. 44–45
3. FINN Peter. Polska prężność // *Forum*. – 1998, nr 49, s. 4–5
4. GADOMSKI Witold. Wolny rynek? Wolne żarty! // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 72, s. 13–14
5. KLESYK Łukasz. Mamo, mamo, ile kroków do świata?: krótki kurs kapitalizmu // *Odra*. – 1997, nr 11, s. 23–30
6. KOŁODKO Grzegorz W. Współczesny świat a polska droga do rynku // *Nowe Życie Gosp.* – 1997, nr 49, s. 23–27
7. KOŹMIŃSKI Andrzej. Złoty, srebrny, pozłacany: rozm. przepr. Marek Misiak // *Nowe Życie Gosp.* – 1996, nr 49, s. 32–33
8. SZOSTAK Mieczysław. Proces polskich przemian systemowych i strukturalnych w ocenie OECD // *Gosp. Nar.* – 1996, nr 7, s. 81–95
9. WINIECKI Jan. Nie dokończona transformacja. Rozm. przepr. Marcin Makowiecki // *Nowe Życie Gosp.* – 1996, nr 44, s. 14–15
10. WINIECKI Jan. Za dużo przeszkód: polska transformacja // *Życie Gosp.* – 1995, nr 32, s. 18–19

c. Prawo, samorząd, konstytucja

1. AMBROZIAK Jacek. O konstytucji, polityce i pieniądzu / rozm. przepr. Anna Wierzchowska // *Życie Gosp.* – 1994, nr 10, s. 38–39
2. BRATKOWSKI Stefan. Prawa dla głupich // *Polityka*. – 1998, nr 23, s. 20–22
3. CYDEJKO Grzegorz, Doliniak Krystyna. Jutro, pojutrze...: reforma państwa // *Gaz. Bank.* – 1998, nr 11, s. 1, 22
4. FILAS Agnieszka, Janecki Stanisław. Amerykańska Polska: Stany Zjednoczone są dla obywateli RP wzorem nowoczesnego państwa // *Wprost*. – 1997, nr 28, s. 20–22
5. FLIS Jarosław. Koniec czasu podchodów: reforma administracyjna // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 92, s. 8
6. KOSIKOWSKI Cezary. Gospodarka i finanse publiczne w nowej Konstytucji // *Państwo i Prawo*. – 1997, z. 11/12, s. 148–162
7. ŁĄCZKOWSKI Wojciech. Nowa konstytucja potrzebna od zaraz / rozm. przepr. Piotr Lisiewicz // *Gaz. Pol.* – 1997, nr 47, s. 6
8. MAJCHEREK Janusz. Bagaż reform // *Polityka*. – 1998, nr 46, s. 20–21

9. OPINIA o jednolitym projekcie Konstytucji RP uchwalonym 16 stycznia 1997 r. przez Komisję Konstytucyjną Zgromadzenia Narodowego // *Nauka*. – 1997, nr 3, s. 13–46
10. ROKITA Jan Maria. Częściowe alibi: jakie państwo sobie zbudowaliśmy / rozm. przepr. Małgorzata Subotić // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 228, s. 3
11. SEMPRICH Żaneta. Trzy ustawy ustrojowe: reforma samorządowa // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 108, s. 21
12. WÓJCIK Teresa. Reformatorski maraton // *Tyg. Solid*. – 1998, nr 30, s. 4
13. ZDUNOWSKI Paweł. Nowy ustrój uchwalony: samorząd // *Prawo i Życie*. – 1998, nr 21, s. 38–39

d. NATO i Unia Europejska

1. ABRAMCZYK Stanisław, Pastusiak Longin. Czy musimy wejść do UE i NATO? // *Myśl Socjaldemokr.* – 1997, nr 2, s. 75–82
2. JACKSON Bruce. Teraz Waszyngton // *Polityka*. – 1997, nr 41, s. 36, 38
3. KWIECIŃSKI Jacek. Polska w NATO // *Gaz. Pol.* – 1997, nr 30, s. 15
4. PARYS Jan. Polska zaproszona do NATO / rozm. przepr. Teresa Kuczyńska // *Tyg. Solid*. – 1997, nr 28, s. 3
5. STRZEMIECKI Roman. WNATO-wstąpienie // *Polityka*. – 1997, nr 28, s. 3–6, 8
6. STYCZEŃ Mirosław. Europa sceptyków: kiedy wejdziemy do Unii Europejskiej? // *Wprost*. – 1998, nr 50, s. 58–59
7. URBANOWICZ Juliusz. NATO czekaliśmy // *Wprost*. – 1997, nr 27, s. 28–30
8. WYSZKOWSKI Krzysztof. Słabość Polonii, czyli siła agentury // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 9, s. 16
M.in. starania o przyjęcie do NATO.

Urszula Bzdawka
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

KONFLIKT W IRLANDII PÓŁNOCNEJ. NADZIEJE I ROZCZAROWANIA

Pokojowa nagroda Nobla za rok 1998 została przyznana północnoirlandzkim politykom Johnowi Hume'owi – przywódcy ulsterskich katolików i Dawidowi Trimble, kierującemu najważniejszym ugrupowaniem protestanckim, które chce zachowania więzi Ulsteru z Londynem. W uzasadnieniu swej decyzji komitet podał, że uhonorował pracę laureatów na rzecz zakończenia „narodowego, religijnego i społecznego konfliktu w Irlandii Północnej, który kosztował życie 3,5 tys. ludzi”.

Konflikt irlandzki w ogólnym pojęciu kojarzy się z przejawami posuniętej do skrajności nietolerancji religijnej, a odpowiedzialność za krwawe zamachy w Irlandii Północnej przypisuje się mieszaninie katolickiego fanatyzmu z irlandzkim nacjonalizmem. Tymczasem istota konfliktu między katolikami a protestantami w Ulsterze wyraża się raczej w sprzeczności interesów ekonomicznych i politycznych, w odmiennym stosunku do kwestii niepodległości.

Blisko ośmiowieczny okres dominacji angielskiej w Irlandii powodował zawsze liczne konflikty. Nasiliły się one w pocz. XVII w., gdy zwycięstwo wojsk Wilhelma Orańskiego zapoczątkowało okres hegemonii protestanckiej w odwiecznie katolickim kraju. Gdy w 1921 roku większość prowincji irlandzkich (26) utworzyła Wolne Państwo Irlandzkie, potomkowie protestanckich kolonistów Ulsteru opowiedzieli się za dalszą przynależnością do Wielkiej Brytanii tworząc z 6 hrabstw północnych, autonomiczną prowincję w ramach Zjednoczonego Królestwa. Nie przerwało to pasma nieustających zadrażnień, wręcz przeciwnie nasiliły się manifestacje, zamachy i krwawe rozrachunki. Szczególnie aktywni w tym działaniu byli członkowie Irlandzkiej Armii Republikańskiej (IRA) i bojowkarze protestancy. Jednocześnie władze Republiki Irlandzkiej prowadziły dialog z Belfastem i Londynem. Postępujące, mimo wielu zamachów, rozmowy w latach 80-tych i 90-tych doprowadziły do podpisania w Wielki Piątek 1998 roku porozumienia ustalającego równoprawną reprezentację wszystkich partii biorących udział w życiu publicznym, w parlamencie i rządzie Irlandii Północnej. Strony porozumienia wyrzekły się przemocy przy realizacji swych celów, a budząca ostre kontrowersje kwestia zjednoczenia z Republiką Irlandzką ma być rozstrzygnięta w przyszłym referendum.

Proponowany wybór literatury obejmuje wydawnictwa zwarte nt. Irlandii, jej historii i współczesności z lat 1960–1998 oraz wybór artykułów z lat 1990–1998.

a. Pozycje zwarte

1. GITLIN Jan
Wyspa Celtów. – Warszawa : Książka i Wiedza, 1961. – 421 s.
tabl.: portr., mapa
2. GRUSZKA Witold
Konflikt w Irlandii Północnej: przyczyny, przebieg i perspektywy uregulowania. – Warszawa : Wydawnictwo MON, 1977. – 259 s.: mapa, tab. – Bibliografia
3. GRUSZKA Witold
„Szmaragdy” nie lubią koloru khaki. – Warszawa : Krajowa Ag. Wydaw., 1986. – 158 s. tabl.: faks., fot., mapy. – (Konflikty)
4. GRUSZKA Witold
Ulster się burzy. – Warszawa : Min. Obrony Narod., 1972. – 177 s.: mapa. – (Ideologia, Polityka, Obronność) – Bibliografia
5. GRZYBOWSKI Stanisław
Historia Irlandii. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1977. – 388 s.: il.
6. HISTORIA Irlandii / pod red. Theo W. Moody’ego i F.X. Martina. – Poznań : Wydawnictwo ZYSK i S-KA, 1998. – 492 s.
7. KLIMKIEWICZ Sławomir
Republika Irlandii. – Warszawa : Krajowa Ag. Wydawnicza, 1979. – 189 s. tabl.: il., portr. – (Polityczne abc). – Bibliografia
8. KONARSKI Wawrzyniec
Z problematyki systemu politycznego niepodległej Irlandii. – Warszawa : Uniw. Warsz., 1988. – 122 s.
Irlandia – polityka wewn., ustrój, ideologia.
9. SANDS Bobby
Jeden dzień w moim życiu. – Warszawa : „Przedświt”, 1990. – 59 s.
Pamiętnik członka IRA.
10. PRAWA człowieka w Irlandii Północnej / Norweski Komitet Helsiński. – Warszawa : Helsińska Fundacja Praw Człowieka, 1991. – 91 s. – (Biblioteka Komitetu Helsińskiego w Polsce) – Bibliografia

b. Artykuły

1. ASCHERSON Neal. Nadzieja w rozczarowaniu // G a z . W y b . – 1998, nr 79, s. 11

- Rokowania w sprawie pokojowego porozumienia między Irlandią Północną i W. Brytanią
2. BARANIECKI Piotr. Demokracja przeciw pokojowi // *Prz. Tyg.* – 1996, nr 8, s. 11
Konflikt w Irlandii Północnej
 3. BAWOLEC Paweł. Irlandzka łamigłówka // *Wprost.* – 1997, nr 31, s. 66–67
Rozmowy pokojowe
 4. BAWOLEC Paweł. Licencja na zabijanie: jak brytyjskie służby specjalne rozprawiają się z irlandzkimi terrorystami // *Wprost.* – 1996, nr 42, s. 84, 86
 5. BAWOLEC Paweł. Powrót do przeszłości: [korespondencja z Londynu] // *Wprost.* – 1996, nr 8, s. 66
Zamach Irlandzkiej Armii Republikańskiej w Londynie
 6. BAWOLEC Paweł. Pożegnanie z bronią // *Wprost.* – 1997, nr 42, s. 92
Pokojowe rozmowy w Irlandii Północnej
 7. BAWOLEC Paweł. Strzały w Maze // *Wprost.* – 1998, nr 3, s. 79–80
Sytuacja w Irlandii Północnej
 8. BAWOLEC Paweł. Wielka Noc: czy w Irlandii Północnej zapanuje pokój? // *Wprost.* – 1998 nr 17 s. 86–87
 9. BAWOLEC Paweł. Zimny pokój // *Wprost.* – 1998, nr 29, s. 68–69
Starcia w Irlandii Północnej
 10. CHRUSZCZYŃSKI Piotr. Zielona Wyspa // *Tyg. Solid.* – 1996, nr 34, s. 12–14
 11. CHRUSZCZYŃSKI Piotr. Węzeł. Dlaczego irlandzcy politycy dostali pokojową Nagrodę Nobla? // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 46, s. 8
 12. CHRUSZCZYŃSKI Piotr. Człowiek, który był Irlandią. *Tysol. Magazyn Tyg. Solid.* – 1998, nr 6, s. 7–9
Eamon de Valera
 13. DOWLING Hanna. Łagodny i twardy: Irlandia Płn.: bohaterowie skończonej wojny // *Polityka.* – 1998, nr 50, s. 38–40
 14. GARVIN Tom. Patrioci i republikanie: irlandzka ewolucja // *Lit. na Świecie.* – 1997, nr 10/11, s. 366–383
 15. GIERAT-BIEROŃ Bożena. Ulster wybrał spokój // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 23, s. 15
 16. GÓRSKI Artur. Brygada z Belfastu: wojna o Ulster toczy się również w Internecie // *Polityka.* – 1998, nr 3, s. 68–69
 17. JEŃDRZEJEWSKI Jan Paweł. Koniec iluzji // *Tyg. Powsz.* – 1996, nr 9, s. 7
Wznowienie działalności terrorystycznej przez Irlandzką Armię Republikańską

18. JĘDRZEJEWSKI Jan Paweł. Pochody, zamieszki, bomby: [korespondencja z Coleraine] // Tyg. Powsz. – 1996, nr 30, s. 8
Konflikt w Irlandii Północnej
19. JĘDRZEJEWSKI Jan Paweł. W jednym stali domu...: przełom w rozmowach pokojowych w Irlandii Północnej? // Tyg. Powsz. – 1997, nr 41, s. 7
20. JĘDRZEJEWSKI Jan Paweł. Kwadratura koła // Tyg. Powsz. – 1998, nr 18, s. 7
21. KĘCIK Krzysztof. Koniec wojny 30-letniej? // Prz. Tyg. – 1998, nr 16, s. 10–11
Podpisanie układu pokojowego w Irlandii Północnej
22. NIKLEWICZ Konrad. Powrót Irlandczyków // Gaz. Wyb. – 1998, nr 85, s. 10–11
Sytuacja gospodarcza
23. OSTROWSKI Marek. Patriotyzm z detonatorem: IRA nie kapituluje // Polityka. – 1996, nr 8, s. 38–39
Zamach bombowy w Londynie
24. OSTROWSKI Marek. Pokój na 69 stronicach: Irlandia Północna – umilkły strzały // Polityka. – 1998, nr 17, s. 31–32
25. RADZIK Robert. Najdłuższa wojna // Tyg. Solid. – 1998, nr 11, s. 8
26. ROSIAK Dariusz. Ulster: nienawiść na wyczerpaniu // Tyg. Powsz. – 1998, nr 30, s. 1, 7
27. RYBARCZYK Marek. Karabiny na mandaty: wybory do samorządu Irlandii Północnej // Gaz. Wyb. – 1998, nr 148, s. 8
28. SMOLEŃSKI Paweł. Inaczej wyróżniemy się wszyscy: Irlandia // Gaz. Wyb. – 1998, nr 119, s. 8–16
29. STYLIŃSKA Teresa. Ostrzeżenie czy zerwany rozejm // Rzeczpospolita. – 1996, nr 39, s. 8
Zamach bombowy irlandzkiej Armii Republikańskiej w Londynie
30. TURSKA Ewa. Bezwzględna obrona tradycji: Irlandia Północna // Rzeczpospolita. – 1997, nr 166, s. 7
31. TURSKA Ewa. Nieśmiałe znaki dialogu: [korespondencja z Belfastu] // Rzeczpospolita. – 1996, nr 125, s. 7
Sytuacja w Irlandii Północnej
32. TURSKA Ewa. Racje, siła i pokój: [korespondencja z Londynu] // Rzeczpospolita. – 1996, nr 155, s. 7
Sytuacja w Irlandii Północnej
33. TURSKA Ewa. Referendum dla pokoju // Rzeczpospolita. – 1998, nr 119, s. 7

34. WALEWSKA Danuta. Dobra passa zielonego tygrysa: gospodarka irlandzka // Rzeczpospolita. – 1996, nr 302, s. 9

NOWOŚCI DO KSIĘGOZBIORU PODRĘCZNEGO

BIBLIOTEKI w reformie administracyjnej państwa: (materiały z ogólnopolskiej konferencji dyrektorów WBP nt. „Zmiany w prawie bibliotecznym, Radom, 15–17.VI.1998) / red. t. Mieczysław Szyszko. – Warszawa : Wydaw. SBP, 1998. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 22)

BLACK Jeremy, GREEN Anthony

Słownik mitologii Mezopotamii. – Katowice : Wydaw. „Książnica”, 1998. – 247 s. : il. – (Słowniki Encyklopedyczne „Książnicy”)

BOTHEROYD Sylwia, BOTHEROYD Paul F.

Słownik mitologii celtyckiej. – Katowice : Wydaw. „Książnica”, 1998. – 429 s. : il. – (Słowniki Encyklopedyczne „Książnicy”)

DZIAŁANIA profilaktyczne w bibliotece: wskazówki metodyczne / [red. t. Ewa Stachowska-Musiał]; Ogólnopolska Rada dla Ratowania Zbiorów Bibliotecznych po Powodzi. – Warszawa : Wydaw. SBP, 1998. – 30 s. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 21)

MIEJSCA święte Rzeczypospolitej: leksykon / pod red. Antoniego Jackowskiego. – Kraków : Wydaw. Znak, 1998. – 402 s. : il., mapy

OLECHNICKI Krzysztof, ZAŁĘCKI Paweł

Słownik socjologiczny. – Wyd. 2 popr. – Toruń : Graffiti BC, 1998. – 262 s.

PODHORODECKI Leszek

Historia Polski 1796–1997. – Warszawa : MADA, 1998. – 444 s.

SŁOWNIK encyklopedyczny: geografia. – Wrocław : Wydawnictwo Europa, 1998. – 620 s. : il. – (Słowniki Encyklopedyczne Wydawnictwa Europa)

SŁOWNIK samorządu terytorialnego / pod red. Marka Chmaja. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1997. – 258 s.

ZARZĄDZANIE biblioteką: najnowsze kierunki w bibliotekarstwie brytyjskim: wybór tekstów / red. Ivor Kemp, Teresa Wildhardt; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa : Wydaw. SBP, 1998. – 223 s. – (Nauka, Dydaktyka, Praktyka; 31)

ZIMBARDO Philip G., RUCHA Floyd L.

Psychologia i życie. – Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1998. – 725 s.

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Marian Brandys
(1912–1998)

Marian Brandys – ur. 25.01.1912 r. – zm. 20.11.1998 r. – prozaik, dziennikarz, autor książek dla dzieci i młodzieży. Urodził się w Wiesbaden (Niemcy). Dzieciństwo i młodość spędził w Łodzi, gdzie ukończył Gimnazjum Zgromadzenia Kupców. Później studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim, był aplikantem sądowym (1935–1939). Jako oficer brał udział w kampanii wrześniowej w ramach grupy operacyjnej „Polesie”. Walczył z Niemcami i Rosjanami – broń złożył w październiku. Dostał się do niemieckiej niewoli (oflag Woldenberg), gdzie należał do „kółka spółdzielców” skupiającego oficerów o lewicowych przekonaniach. W 1945 roku wstąpił do PPR. Pod koniec wojny był korespondentem wojennym – dotarł do Berlina. Lata 1945–1948 spędził w Gdyni, gdzie związał się z „Dziennikiem Bałtyckim” i „Wiatrem od morza”. Będąc we Włoszech (1948–1949) pracował dla Agencji Prasowo-Informacyjnej. W 1949 roku zamieszkał w Warszawie. W „Nowej Kulturze” kierował działem reportaży. Wystąpił z partii (1966), podpisał „Memoriał 101” przeciwko zmianom w konstytucji (1976), związał się z opozycją i działał w Towarzystwie Kursów Naukowych. Na Wydziale Dziennikarstwa UW prowadził seminaria.

Sławę i uznanie przyniosła mu historyczna literatura faktu – oparta na dokumentach, relacjach, pamiętnikach, w której ukazywał proces kształtowania się nowożytnej świadomości narodowej w okresie przełomu XVIII i XIX wieku.

Na dorobek pisarza składają się m.in. „Nieznany książę Poniatowski” (1960), „Śladami Stasia i Nel” (1961), „Z panem Biegankiem w Abisynii” (1962), „Oficer największych nadziei” (1964), „Kozietulski i inni” 2 t. (1967), „Koniec świata szwoleżerów” 5 t. (1972–1979), „Generał Arbuz” (1988). Napisał również dzienniki – „Dziennik” (1972, 1976–1977, 1978).

1. A. B. Marian Brandys // *Nowe Książ.* – 1995, nr 7, s. IV okt.
2. BARTELSKI Lesław M.
 Polscy pisarze współcześni 1939–1981: leksykon. – Warszawa :
 Wydaw. Nauk. PWN, 1995. – S. 38–39
3. BIKONT Anna, Szczęsna Joanna. Pan Marian od szwoleżerów... //
 Magazyn Gazeta (dod. Gaz. Wybor.). – 1994, nr 51, s. 8–14
4. BRANDYS Marian. Historia – bawi i przestrasza... / rozm. przepr. Andrzej
 Bernat, Michał Łukaszewicz // *Nowe Książ.* – 1995, nr 7, s. 8–11
5. BRANDYS Marian. Między Dzielną a Główną. Cz. 1–2. / rozm. przepr.
 M. Zagańczyk // *Teatr.* – 1991, nr 11, s. 41–43; nr 12, s. 40–41
6. BRANDYS Marian. Na grypę najlepszy jest Prus. / rozm. przepr. Barbara
 N. Łopieńska. – (Moja biblioteka) // *Res Pub. Nowa.* – 1995,
 nr 3, s. 51–53
7. BRANDYS Marian. Nie żyjemy na grobach. / rozm. przepr. Stefan Jur-
 kowski // *Prz. Tyg.* – 1997, nr 29, s. 21
8. KAPUŚCIŃSKI Ryszard. Natura – reporter / rozm. przepr. Joanna
 Szczęsna // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 279, s. 18–19
9. KOT Wiesław. Strażnik grobów: Marian Brandys (1912–1998) // *Wprost.*
 – 1998, nr 48, s. 123
10. MARIAN Brandys // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 274, s. 23–26
 Sylwetka i twórczość Mariana Brandysa – kilka artykułów.
11. MASŁOŃ Krzysztof. Niezwykły, a taki bardzo zwykły: zmarł Marian
 Brandys // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 274, s. 26
12. MATUSZEWSKI Ryszard. Mariana Brandysa przygody z historią //
 Rzeczpospolita. – 1998, nr 279, s. 15
13. MATUSZEWSKI Ryszard. Za zdrowie Kozieltulskiego // *Polityka.* –
 1992, nr 9, s. 18
14. OLSZEWSKA Maria Jolanta. Afrykańskie peregrynacje Mariana Bran-
 dysa śladami Stasia i Nel // *Guliwer.* – 1994, nr 3, s. 12–16
15. SZCZYPIORSKI Andrzej. Drogowskaz: Marian Brandys 1912–1998 //
 Polityka. – 1998, nr 49, s. 80

Kazimierz Kantak
175 rocznica urodzin

Kazimierz Kantak – ur. 22.03.1824 r. – zm. 28.12.1886 r. – działacz po-
lityczny, poseł do sejmu pruskiego. Urodził się w Poznaniu w rodzinie asesora
sądowego. Uczęszczał do gimnazjum w Poznaniu (im. Marii Magdaleny)

i Chełmnie. W 1845 roku został aresztowany za udział w konspiracji. Przebywał w więzieniu w Grudziądzu i Berlinie (Moabit). Zwolniono go po wielkim procesie berlińskim w 1847 roku. W marcu 1848 roku wstąpił w Berlinie do polskiej Legii Akademickiej, w której szeregach powrócił do kraju. Brał udział w walkach z armią pruską (kwiecień 1848). W latach 1853–1862 gospodarował w Dobieszewku (zakupiony majątek). Podjął także działalność w Towarzystwie Naukowej Pomocy a od 1861 roku w Centralnym Towarzystwie Gospodarczym. Wsławił się jako poseł do sejmu pruskiego, niezłomny obrońca polskości i przeciwnik polityki Bismarcka (Kulturkampf, kolonizacja). Działal także w Związku Spółek Zarobkowych, popierał idee turystyki tatrzańskiej. Zmarł w rodzinnym mieście.

1. BAJER Maria. Przeciwników zmuszał do milczenia // *Gaz. Wielkop.* – 1994, nr 28, s. 4
2. DZIEJE Wielkopolski / pod red. Witolda Jakóbczyka. T. 2: Lata 1793–1918. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 1973. – 996 s.
3. JAKÓBCZYK Witold
Towarzystwo Naukowej Pomocy w Wielkopolsce 1841–1939. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 1985. – 158 s.
4. KARWOWSKI Stanisław
Historia Wielkiego Księstwa Poznańskiego. T. 1–3. – Warszawa: Wydaw. Art. i Filmowe, 1981. – 3 t. (588; 527; 454 s.) – Reprint
Informacja o K. Kantaku w tomach 1 i 2.
5. KAZIMIERZ Kantak 1824–1886 / Zdzisław Grot // *W: Wielkopole XIX wieku: praca zbiorowa / pod red. Witolda Jakóbczyka. T. 2.* – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 1969. – S. 255–288
6. MOTTY Marcell
Przechadzki po mieście / oprac. i posłowie Zdzisław Grot. T. 1–2. – Warszawa: Państw. Inst. Wydawniczy, 1957. – 2 t. (739; 649 s.)
7. NADOLSKI Edmund. PTT i Kantak. – *Kazimierz Kantak // Wielkopolska.* – 1987, nr 14, s. 12–13; nr 16, s. 11–14
8. POLSKI słownik biograficzny. T. 11/4 z. 51: Kalita Karol – Kapliński Seweryn. – Wrocław; Warszawa; Kraków: Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1965. – S. 612–614
9. TRZECIAKOWSKI Lech
Pod pruskim zaborem 1850–1918. – Warszawa: „Wiedza Powszechna”, 1972. – 297 s.
10. WIELKOPOLSKI słownik biograficzny. – Warszawa; Poznań: Państw. Wydaw. Naukowe, 1983. – S. 314

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Maria Glemza-Żurawska
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

TEATR OGROMNY

Lekcja biblioteczna poświęcona twórczości Stanisława Wyspiańskiego
w 130. rocznicę urodzin

Uwagi metodyczne:

Lekcję tę najwygodniej jest przeprowadzić w klasach III. szkół średnich ze względu na zbieżność z programem nauczania języka polskiego, lecz równie dobrze może ona stanowić prezentację sylwetki i twórczości artysty uczniom starszych klas szkoły podstawowej.

Lekcja powinna odbyć się w bibliotece (w czytelniku). Należy przygotować tam wystawę książek poety a także jego prac plastycznych (ilustracji książkowych, akwarel, projektów witraży itp.) oraz, w miarę możliwości, afisze teatralne z inscenizacji jego dramatów, fotosy z filmu Wajdy „Wesele” itd. Chodzi o to, aby wprowadzić „atmosferę” dającą wyobrażenie o wszechstronnych zainteresowaniach twórczych Wyspiańskiego a zarazem integralności jego poetyckiej wizji świata. Do wystawy można dołączyć również publikacje poświęcone życiu i twórczości tego artysty, zarówno monograficzne jak i zawarte w szerszych tematycznie opracowaniach, by unaocznić młodzieży, jakie znaczenie miała jego twórczość dla kultury polskiej XX wieku. W wypadku braku miejsca na tak obszerną wystawę, wskazane byłoby rozpoczęcie zajęć od wyszukania w katalogu rzeczowym (lub w programie informacyjno-wyszukiwawczym, jeśli biblioteka opracowuje zbiory komputerowo) posiadanych materiałów z tego zakresu. Przydałby się też rzutnik – przy omawianiu opracowanych przez uczniów fragmentów książek, gdzie równie ważne jak słowo jest pokazanie odpowiednich ilustracji.

Cele lekcji:

- poszerzenie wiadomości o życiu i twórczości Stanisława Wyspiańskiego oraz jego wieloaspektowej roli w przemianach kultury polskiej XX wieku,
- doskonalenie umiejętności korzystania z zasobów biblioteki oraz sprawnego wyrażania myśli pisemnie i w formie publicznej wypowiedzi.

Plan lekcji

1. Prezentacja tematu. Krótka informacja (na podstawie np. doniesień prasowych) o aktualnych wydarzeniach kulturalnych związanych z uczczeniem mijającej 15 stycznia 130. rocznicy urodzin artysty.
2. Zwiedzanie wystawy. Wyjaśnienie jej układu i sensu. (Ewentualne przedstawienie metod poszukiwania w katalogu potrzebnych publikacji).
3. Omówienie poleceń dla uczniów. Ich zadaniem jest przeczytanie wybranych fragmentów z 12 książek podejmujących 5 głównych zagadnień:
 - 1) światopogląd i sztuka Młodej Polski,
 - 2) życie i twórczość Stanisława Wyspiańskiego,
 - 3) jego realizacje plastyczne, sztuka stosowana,
 - 4) „sprawa polska”,
 - 5) teatr poetycki – synteza sztuk i nowa jakość.
4. Podział klasy na 12 grup. Każda z nich ma do zinterpretowania 1 książkę (na karcie zadań określona jest jej przynależność do grupy tematycznej i kolejność referowania).
5. Praca w grupach. Przygotowanie odpowiedzi na postawione pytania.
6. Referowanie poszczególnych tematów cząstkowych wg schematu zawartego w p. 3.
7. Podsumowanie lekcji przez prowadzącego zajęcia bibliotekarza lub nauczyciela.

Zadania dla grup

1.1.

W książce Wiesława Kota „Ilustrowane dzieje kultury i nauki polskiej” przeczytaj rozdział „Młoda Polska”:

- a) omów najważniejsze kierunki estetyczne i zjawiska światopoglądowe tego okresu; jak przekładają się one na wypowiedzi w różnych dziedzinach sztuki (malarstwo, teatr, kabaret, muzyka, literatura itd.)?
- b) scharakteryzuj życie artystyczno-towarzyskie Krakowa i Zakopanego; w jakim stopniu „atmosfera” zdecydowała o kształcie dzieł?

W czasie prezentowania kolegom zdobytych informacji pokaż zawarte w książce ilustracje.

1.2.

W książce Joanny Knaflewskiej „Ilustrowane dzieje literatury polskiej” odszukaj rozdział „Młoda Polska”. Przeczytaj go i obejrzyj ilustracje (w indeksie znajdź podpisy do nich). Opowiedz:

- 1) jaka była rola teatru w przemianach sztuki końca wieku,
- 2) jak artyści widzieli swoje powołanie („boska sztuka”, motyw artysty i filistra, secesja, sztuka stosowana).

2.1.

Na podstawie rozdziału „Stanisław Wyspiański” książki Jana Tomkowskiego „Literatura polska” oraz noty biograficznej w dowolnej encyklopedii opowiedz o życiu i głównych dokonaniach artysty. Zacytuj słynne zdania z „Wesela”, które nabrały z czasem charakteru powiedzeń języka potocznego. Niech koledzy spróbują odgadnąć, jaka postać je w sztuce wypowiada.

2.2.

Przejrzyj zbiór wspomnień „Wyspiański w oczach współczesnych”. Wybierz 2–3 krótkie zapiski dotyczące różnych okresów jego życia i streść je kolegom. Jakim człowiekiem wydaje się Stanisław Wyspiański w relacjach znających go ludzi?

3.1.

Przeczytaj rozdział III Książki Tadeusza Makowskiego „Poeta – malarz: studium o Stanisławie Wyspiańskim”. Omów współzależność poezji i malarstwa w twórczości artysty (nie streszczaj analiz wszystkich utworów – wybierz jeden przykład). Swoją wypowiedź wzbogać o prezentację odpowiednich ilustracji.

3.2.

Weź książkę Elżbiety Skierkowskiej „Wyspiański: artysta książki” i przeczytaj rozdział VI pt. „Wyspiański twórcą nowego stylu w polskim zdobnictwie i druckarstwie”.

- 1) Omów cechy postulowanego przez Towarzystwo Polskiej Sztuki Stosowanej stylu narodowego w sztuce użytkowej.
- 2) Jak Stanisław Wyspiański realizował koncepcję stylu narodowego w sztuce zdobniczej (motywy ludowe, nawiązanie do stylu gotyckiego, nowa architektonika książki, koncepcje nowej polskiej czcionki).

Zwróć uwagę na ilustracje.

3.3.

W książce Tadeusza Boya-Żeleńskiego „O Wyspiańskim” przeczytaj i streść rozdział „Historia pewnych mebli”. Spróbuj wyodrębnić najważniejsze cechy stylu sztuki użytkowej Wyspiańskiego w jego praktycznej realizacji.

4.1.

Na podstawie rozdziału IX „Młoda Polska. Teatr. Stanisław Wyspiański” (od s. 404) „Historii literatury polskiej do roku 1939” Czesława Miłosza odpowiedz na pytania:

- 1) jakie czynniki leżące u źródła dzieła Wyspiańskiego wyodrębnia Miłosz?,
- 2) co znaczą słowa Leona Schillera, że Wyspiański „wypełnił testament Mickiewicza”?

4.2.

Przeczytaj w pracy Bohdana Rymaszewskiego „Twórca w okowach przeszłości” Słowo wstępne, wstęp i rozdział IX. Określ stosunek Wyspiańskiego do historii Polski i zachowanych pamiątek przeszłości w utworach poetyckich, scenicznych, plastycznych (bunt poety przeciw „kultowi grobów”, Wyspiański – obrońca zabytków i konserwator).

4.3.

Sprawdź w dowolnej encyklopedii hasło „mesjanizm polski”. Przeczytaj Wprowadzenie do pracy Marii Prussak „Po ogniu szum wiatru cichego”. W czym przejawia się polemika Wyspiańskiego z mesjanizmem? Uwzględnij w odpowiedzi takie problemy, jak: wizja historii, problem odpowiedzialności człowieka w społeczności, sens cierpienia.

5.1.

W „Leksykonie dzieł i tematów literatury polskiej” znajdź dane poświęcone Wyspiańskiemu. Wybierz dwa dramaty do omówienia, najlepiej „Wesele” i „Wyzwolenie”.

5.2.

Przeczytaj w książce Kazimierza Brauna „Wielka Reforma Teatru w Europie” rozdział „Stanisław Wyspiański i narodziny teatru inscenizacji”. Zreferuj następujące zagadnienia:

- nowy typ widowiska teatralnego – „teatr totalny”, „...ogromny”.
- inscenizacja,
- teatr inscenizacji – autorski teatr inscenizatorów,
- nowatorstwo i tradycja w sztuce Wyspiańskiego; problematyka niepodległościowa,
- bogactwo różnorodnych środków wyrazu,
- stosunek poety do teatru,
- poezja akcji – integracja dramatu i teatru.

Bibliografia

1. Braun Kazimierz: Wielka Reforma Teatru w Europie: ludzie – idee – zdania. Wrocław 1984
2. Knaflewska Joanna: Ilustrowane dzieje literatury polskiej. Poznań 1998
3. Kot Wiesław: Ilustrowane dzieje kultury i nauki polskiej: historia sztuki, idee, myśli odkryć i wynalazków. Poznań 1998
4. Makowski Tadeusz: Poeta–malarz: studium o Stanisławie Wyspiańskim. Warszawa 1966
5. Milkowski Tomasz, Tremer Janusz: Leksykon dzieł i tematów literatury polskiej dla szkół podstawowych i średnich. Warszawa 1998
6. Miłosz Czesław: Historia literatury polskiej do roku 1939. Kraków 1998
7. Prussak Maria: Po ogniu szum wiatru cichego: Wyspiański i Mesjanizm. Warszawa 1993
8. Rymaszewski Bohdan: Twórca w okowach przeszłości: rzecz o Stanisławie Wyspiańskim. Warszawa 1993
9. Skierkowska Elżbieta: Wyspiański: artysta książki. Wrocław 1970
10. Tomkowski Jan: Literatura polska. Warszawa 1993
11. Wyspiański w oczach współczesnych. Kraków 1971
12. Żeleński-Boy Tadeusz: O Wyspiańskim. Kraków 1973

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

BIBLIOGRAFIA zawartości „Kroniki Miasta Poznania” 1923–1997 / oprac. Danuta Balcerek, Jolanta Bagińska-Mleczak. – Poznań : Wydaw. Miejskie, [1998]. – 205 s.

W 75-lecie „Kroniki Miasta Poznania” zespół Biblioteki Raczyńskich przygotował bibliografię zawartości tego zasłużonego dla stolicy Wielkopolski czasopisma. Rejestr opublikowanych w latach 1923–1997 artykułów podzielono na kilka działów tematycznych: zagadnienia polityczno-społeczne, zagadnienia historii kościołów i zakonów, zagadnienia społeczno-gospodarcze, historia nauki i kultury oraz biografie. Dwa ostatnie rozdziały to spisy kroniki wydarzeń oraz recenzji i omówień książek. W posłowie Jacek Wiesiołowski przypomina historię powstania czasopisma, a także jego zasługi dla kształtowania wiedzy i świadomości Wielkopolan. Bibliografia zawiera 2687 pozycji numerowanych a korzystanie z niej ułatwia indeks nazwisk.

DZIEJE Jarocina: praca zbiorowa / pod red. Czesława Łuczaka. – Poznań : Wydaw. WBP, 1998. – 527 s.: fot., portr., tab. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”. Seria: Dzieje Miast Wielkopolski / Urząd Wojewódzki w Poznaniu. Wydział Kultury i Sztuki; nr 7)

Bibliografia: s. 494–505

Monografia popularnonaukowa prezentuje dzieje miasta od czasów prehistorycznych po współczesność. W ośmiu rozdziałach autorzy omawiają historię Jarocina w ujęciu chronologicznym. Obszerna bibliografia i skorowidz osób uzupełniają treść publikacji.

DZIEJE Wyrzyska: praca zbiorowa / pod red. Stanisława Sierpowskiego. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 336 s.: il., fot., portr. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”. Seria: Dzieje Miast Wielkopolski / Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu; nr 8)

Bibliografia: s. 325–330

Monografia miasta położonego na Wysoczyźnie Krajeńskiej. Dzieje i współczesność Wyrzyska przedstawili autorzy w siedmiu rozdziałach poczynając od historii osadnictwa i średniowiecznej lokacji poprzez okres pruskiego panowania, lata międzywojenne i Polski Ludowej aż po czasy III Rzeczypospo-

litej. Liczne materiały ilustracyjne oraz bibliografia załącznikowa uzupełniają treść książki.

ENCYKLOPEDIA konspiracji wielkopolskiej 1939–1945: praca zbiorowa / pod red. Mariana Woźniaka; red. Teresa Otto. – Poznań : Instytut Zachodni, 1998. – 816 s.: il. – (Prace Instytutu Zachodniego; nr 64)

Bibliografia: s. 761–767

„Celem pracy jest utrwalenie i udokumentowanie udziału Wielkopolan w walce konspiracyjnej prowadzonej z okupantem przez naród polski od pierwszych do ostatnich dni II wojny światowej”.

(ze wstępu)

Praca składa się z 2 części. Pierwsza zawiera wstęp poświęcony omówieniu źródeł, genezy i konstrukcji opracowania oraz artykuł na temat polskiego państwa podziemnego. Część druga, encyklopedyczna, zawiera hasła rzeczowe i osobowe związane z tematem. Ponadto obszerna bibliografia, indeks nazwisk i pseudonimów oraz mapki i schematy organizacji podziemnych.

FRANKIEWICZ Bolesław

Z dziejów bibliotek w mieście i gminie Pobiedziska. – Pobiedziska: [b.w.], 1998. – 93 s.: fot., portr., tab.

Opracowanie składa się z 3 części. Pierwsza zawiera informacje o najstarszych bibliotekach i prasie wielkopolskiej. W części drugiej omawia autor okoliczności powstania biblioteki Ligi Polskiej, pierwszej biblioteki publicznej w Pobiedziskach w połowie XIX w. i dalsze dzieje jej księgozbioru do II wojny światowej. Część trzecia to charakterystyka organizacji i działalności bibliotek publicznych w mieście i gminie Pobiedziska do 1995 r.

KONIN 1994–1998: [raport o stanie miasta] / red. i teksty Maria Wiatrowska, Karina Krawczyk, Ryszard Jalożyński. – Konin : Wydaw. „Apeks” s.c., 1998. – 56 s.: fot., portr., wykry.

Publikacja stanowi podsumowanie działalności władz samorządowych Konina w kadencji 1994–1998. O rozwoju miasta mówią: prezydent, przewodnicząca Rady Miasta oraz przedstawiciele środowisk gospodarczych. Inwestycje, finanse, potencjał gospodarczy, bezpieczeństwo i współpraca z zagranicą to główne tematy raportu.

LESZCZYŃSKIE zaprasza: kościoły, klasztory / tekst Eugeniusz Śliwiński; fot. Ryszard Korbik [i in.]. – Leszno; Poznań : Polska Agencja Promocji Turystyki. Oddział Wielkopolski w Poznaniu, 1998. – [24] s.: fot.

Publikacja zawiera kolorowe fotografie kościołów i klasztorów usytuowanych w 40 miejscowościach woj. leszczyńskiego opatrzone krótkimi informacjami o wybranym obiekcie. We wstępie zarys dziejów ziemi leszczyńskiej a zwłaszcza wpływ chrześcijaństwa na jej historię.

MALUŚKIEWICZ Piotr

Gniezno: ilustrowany przewodnik po mieście / fot. Jerzy Miecznikowski. – Konin : Wydaw. „Apeks” s.c., 1998. – 103 s.: fot., pl.

Autor przedstawia historię miasta oraz zabytki i najciekawsze obiekty współczesne. Osobny rozdział dotyczy św. Wojciecha – patrona Gniezna. Na końcu książki znajdziemy najpotrzebniejsze informacje praktyczne. Ponadto plan miasta i zestaw kolorowych fotografii.

MARCISZEWSKI Janusz

Pitaval poznański: zapis zbrodni i niektórych innych przestępstw z lat trzydziestych. – Konin : Wydaw. „Apeks” s.c., 1998. – 123 s.

Wydanie książkowe cyklu artykułów drukowanych w „Gazecie Poznańskiej”. Na podstawie materiałów archiwalnych autor relacjonuje przebieg najcięższych zbrodni popełnionych w Poznaniu i Wielkopolsce oraz procesów sądowych przeciwko ich sprawcom w Poznaniu. W zakończeniu rozdział pt. „Wielkopolska w statystyce kryminalnej”.

NOWY Tomyśl w poezji i grafice / Henryk Błaż [i in.]; grafiki Jacek Stelmaszyk; do druku przygot. Czesław Krolek. – Nowy Tomyśl: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Nowym Tomyślu, 1998. – 72 s.: il.

Wiersze dwunastu autorów oraz grafiki Jacka Stelmaszyka o tematyce nowotomyskiej.

OSTRORÓG zaprasza / tekst Paweł Mordal. – Ostroróg: Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Ostroróg, [1998]. – [12] s.: fot.

Wizytówka miasta i gminy Ostroróg. Położenie, nazwa i herb, historia, zabytki, gospodarka, ośrodki turystyki i rekreacji to główne tematy informatora. Kolorowe fotografie prezentują najciekawsze zabytki i zakątki gminy.

PAKUŁA Zbigniew

Siwe kamienie: wielkopolscy Żydzi. – Poznań : Wydaw. „W Drodze”, 1998. – 187 s.: fot., portr.

Książka składa się z trzech części. W pierwszej przedstawia autor dzieje społeczności żydowskiej w Poznaniu i Wielkopolsce. Część druga zawiera sylwetki Wielkopolan – laureatów medalu „Sprawiedliwi wśród narodów świata”.

W części trzeciej autor odtwarza losy wielkopolskich Żydów w okresie wojny i po jej zakończeniu ze szczególnym uwzględnieniem ich kontaktów z Polską. Autentyzm poszczególnych opowieści i reportażowe ujęcie tematu przybliżają współczesnemu czytelnikowi ten dramatyczny wątek w dziejach regionu.

PILSKIE: [album] / tekst Małgorzata Jara; fot. Marek Czasnoję, Daniel Dąbrowski, Adam Jankowski. – Bydgoszcz : Tekst Sp. z o.o., 1998. – 78 s.: fot.

Album zawiera fotografie prezentujące atrakcyjne obiekty krajoznawcze ziemi pilskiej. Znajdziemy tu zabytkowe i współczesne obiekty użyteczności publicznej, kościoły, tereny rekreacyjne, ulice i skwery. W trzech rozdziałach wstępu charakterystyka regionu a zwłaszcza jego oferty turystyczno-krajoznawczej.

PIŁA: Informator miejski / fot. Romuald Ereński [i in.]. – Poznań : Bogucki Wydaw. Naukowe, 1998. – 40 s.: fot., mapy, pl., wykr.

W pierwszej części publikacji znajdziemy syntetyczne informacje dot. położenia, dziejów, gospodarki, kultury i sportu oraz współpracy międzynarodowej. Część druga to informator teleadresowy obejmujący najważniejsze instytucje Piły. Plan miasta i kolorowe fotografie uzupełniają treść informatora.

RAKONIEWICE. – [Bydgoszcz : Bur Media, 1998]. – [24] s.: fot.

Folder informacyjno-reklamowy. W części informacyjnej znajdziemy charakterystykę gminy oraz rozdziały poświęcone historii, zabytkom, kulturze i rekreacji. W części reklamowej wizytówki firm działających w mieście i gminie Rakoniewice.

WIELKOPOLSCY Ostrorogowie / pod red. Antoniego Gąsiorowskiego. – Ostroróg : Wydaw. Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Ostroróg, 1998. – 161 s.: tabl., portr.

Praca zbiorowa przygotowana przez historyków poznańskich poświęcona dziejom Ostroroga – siedziby rodu Ostrorogów. W czterech rozdziałach prezentują autorzy rodzinę i miasto, sylwetki wybitnych przedstawicieli rodu, charakterystykę ich dóbr w Wielkopolsce i poza nią oraz genealogię. Czarno-białe reprodukcje dokumentów i portretów uzupełniają treść książki.

WYRWA Andrzej Marek

Opactwo cysterskie Łekno–Wągrowiec (1153–1835/36): zarys dziejów. – Poznań : [b.w.], 1998. – 187 s.: fot., il., rys.

Bibliografia: s. 169–187

Opracowanie historyczne poświęcone dziejom najstarszego na ziemiach polskich opactwa cysterskiego w Łeknie, przeniesionego później do Wągrowca oraz związanych z nim kościołów w Tarnowie Pałuckim i Wągrowcu. Historię klasztorów przedstawił autor chronologicznie od fundacji do kasaty omawiając także losy obiektów pocysterskich po sekularyzacji. Oddzielne rozdziały pracy to historia biblioteki klasztornej oraz kościołów działających pod patronatem cystersów w Tarnowie Pałuckim i Wągrowcu. Liczne fotografie i reprodukcje dokumentów oraz obszerna bibliografia uzupełniają treść książki.

ZIEMIA Wągrowiecka / Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wągrowieckiej; red. nac. Kazimierz Kruszka. – [R. 1] nr 1 (1998). – Wągrowiec : Agencja Wydaw. Reklamowa „Głos Wągrowiecki” s.c., 1998 –

Kwart.

W zamierzeniu zespołu redakcyjnego nowy kwartalnik regionalny ma na celu przybliżenie wszystkim zainteresowanym dziejów, zdarzeń i ludzi – problemów historii i współczesności ziemi wągrowieckiej. Numer pierwszy przynosi m.in. opracowania poświęcone czterechsetnej rocznicy śmierci ks. Jakuba Wujka, relację z obchodów 125-lecia Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Wągrowcu, sylwetki osób związanych z regionem (wśród nich zmarłego w 1997 r. dyrektora Biblioteki Raczyńskich, Janusza Dembskiego) oraz kronikę i bibliografię za 1997 rok.

B. BIBLIOTEKI PUBLICZNE W WOJ. POZNAŃSKIM

BPG Komorniki

(mada). Pokoik przeszłości // Głos Wielkop. – 1998, nr 269, s. 11

Dot. Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Komornickiej przy bibliotece w Komornikach.

BPG Krzykosy

(mb). Mały ośrodek – dużo kultury // Głos Wielkop. – 1998, nr 288, s. 9

Wzmianka o BPG Krzykosy.

BPG Łubowo

(jp.kow). Święto ziemniaka // Przem. na Szlaku Piast. – 1998, nr 42, s. 3

Święto pieczonego ziemniaka zorganizowane przez BPG Łubowo.

BPG Nowe Miasto

(mb). Wieszczy Adam był w Dębnie // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 229, s. 9
Festyn z okazji Roku Mickiewiczowskiego zorganizowany w Dębnie
n. Wartą przy współudziale BPG Nowe Miasto.

BPG Suchy Las

(jop). Koncert dla bibliotekarzy // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 228, s. 11
Koncert Hanny Banaszak podczas obchodów 50-lecia BPG w Suchym
Lesie.

BPM Gniezno

AMBROŻY Janusz. Ku pokrzepieniu więźniów: rozm. z... dyrektorem Biblioteki
Publicznej Miasta Gniezna / rozm. przepr. Daniela Zybalka-Jaśko // *Ku li s y*
G n i e ź n . – 1998, nr 38, s. 3

Dot. działalności biblioteki w Gnieźnie. M.in. wzmianka o WBP Poznań.

(eh). Czytamy dłużej i mniej // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 265, s. 9
Czytelnictwo w BPM Gniezno.

(eh). Literacka biesiada // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 239, s. 9
Ogólnopolskie Piastowskie Forum Literackie.

(gk). Bibliotece potrzebni przyjaciele // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 269, s. 9
Dot. działalności Koła Przyjaciół Biblioteki Publicznej Miasta Gniezna.

(gk). Rocznicowe obchody rozpoczęte // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 286, s. 9
Obchody rocznicy powstania wielkopolskiego w Gnieźnie, m.in. wystawa
w bibliotece. Fot. dyr. BPM Gniezno Janusza Ambrożego.

HUMENIUK Elwira. Więcej czytelników, mniej książek // *Głos Wielkop.* –
1998, nr 257, s. 9
Informacja o osiągnięciach i problemach finansowych biblioteki gnieź-
nieńskiej.

HUMENIUK Elwira. Czym jest poezja? // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 248, s. 9
Ogólnopolskie Piastowskie Forum Literackie w Gnieźnie współorgani-
zowane przez BPM Gniezno.

BPMiG Dolsk

SZYMONIAK Krzysztof. Perła na szlaku i w powiecie // *Głos Wielkop.* –
1998, nr 260, s. 10
M.in. o Izbie Regionalnej działającej przy bibliotece w Dolsku.

BPMiG Kostrzyn

MIELCAREK Elżbieta. Pomoc społeczna, czyli serce: rozmowa z Elżbietą Mielcarek, kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostrzynie / rozm. przepr. Krzysztof Szymoniak // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 247, s. 10

M.in. wzmianka o pomocy udzielanej przez bibliotekę w Kostrzynie.

KOSTRZYŃ zawsze wielkopolski // *Gaz. Pozn.* – 1998, nr 228, dod. *Gazeta i wieś* s. 15

M.in. wzmianka o bibliotece w Kostrzynie Wlkp.

WIAZ Danuta. Zmienia się wiele: rozmowa z... dyrektorem Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Kostrzynie // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 233, s. 9

BPMiG Kórnik

APA. Bliski sercu Adam Mickiewicz // *Kórniczani.* – 1998, nr 11, s. 7, fot.

VII Spotkania Konkursowe poświęcone A. Mickiewiczowi w BPMiG w Kórniku.

DANIELUK Halina. Jubileusz 50-lecia Biblioteki [Publicznej Miasta i Gminy w Kórniku] // *Kórniczani.* – 1998, nr 11, s. 4–5

KULTURA i nauka // *Gaz. Pozn.* – 1998, nr 287, dod. *Gazeta i Wieś* s. 15

M.in. o bibliotece publicznej w Kórniku.

BPMiG Ostroróg

(mb). Zagadkowe obrazy // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 219, s. 9

Wystawa prac Marioli Wower w Bibliotece w Ostrorogu oraz obchody 50-lecia placówki z udziałem przedstawicieli WBP Poznań.

M.K. [Pięćdziesiąt] 50 lat Biblioteki Publicznej w Ostrorogu (1948–1998) // *Orędownik Miasta i Gminy Ostroróg.* – 1998, nr 4, s. 8

K.D. Jubileusz biblioteki // *Orędownik Miasta i Gminy Ostroróg.* – 1998, nr 4, s. 8

BPMiG Pobiedziska

SZYMONIAK Krzysztof. Biblioteka na dyskietkach? // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 275, s. 10

Dot. Oddziału Dziecięcego BPMiG Pobiedziska.

BPMiG Skoki

(dak, kow, zet). Skoki: pamięć o E. Paukszczie // Przem. na Szlaku Piast. – 1998, nr 39, s. 3

Otwarcie wystawy obrazującej życie i twórczość Eugeniusza Paukszty, patrona BPMiG Skoki.

(mon). Komputery już nie najnowsze // Głos Wielkop. – 1998, nr 286, s. 9
Fotografia z informacją o stanie komputeryzacji BPMiG w Skokach.

(mon). Mickiewiczowskie podsumowanie // Głos Wielkop. – 1998, nr 290, s. 9

(mon). Rok Mickiewicza // Głos Wielkop. – 1998, nr 218, s. 9
Obchody Roku mickiewiczowskiego w bibliotece w Skokach.

(mon). W bibliotece całe popołudnie // Głos Wielkop. – 1998, nr 284, s. 9
Praca z dziećmi w bibliotece publicznej w Skokach.

RANKE Jadwiga. Mamy wiele planów: rozmowa z... Dyrektorem Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Skokach // Głos Wielkop. – 1998, nr 287, s. 9, 10, fot.

BPMiG Stęszew

(szy). Młodzież recytuje Mickiewicza // Głos Wielkop. – 1998, nr 278, s. 10
Konkurs Mickiewiczowski w bibliotece publicznej w Stęszewie.

LATOSIK Danuta. 50 lat z książką: rozmowa z... dyrektorem Biblioteki Publicznej w Stęszewie // Głos Wielkop. – 1998, nr 290, s. 9

SZYMONIAK Krzysztof. Był tort, dyplomy i... Mickiewicz // Głos Wielkop. – 1998, nr 292, s. 8
Jubileusz 50-lecia BPMiG w Stęszewie.

BPMiG Szamotuły

(PM). Znają swoje miasto // Głos Szamotuński. – 1998, nr 39, s. 2
Lista laureatów konkursu dla dzieci zorganizowanego przez bibliotekę w Szamotułach.

BPMiG Śrem

(kóz). Czytanie Mickiewicza // Głos Wielkop. – 1998, nr 251, s. 10
Recytacje „Pana Tadeusza” w BPMiG w Śremie.

BPMiG Środa Wlkp.

- (mb). Po kulturę do biblioteki // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 278, s. 9
Informacja o szerokiej działalności bibliotekarskiej, kulturalnej i wydawniczej biblioteki publicznej w Środzie Wlkp.
- (mb). Remont biblioteki // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 221, s. 10
Dot. remontu budynku BPMiG w Środzie Wlkp.
- (kóz). Historia anegdotyczna // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 237, s. 9
Spotkanie ze Zdzisławem Wardejnem w BPMiG w Środzie Wlkp.
- (kóz). Recytatorzy w bibliotece // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 260, s. 10
Działalność biblioteki – o konkursie recytatorskim zorganizowanym przez oddział dziecięcy biblioteki w Środzie.

WBP Poznań

- ABO. Marszałkowie w powijkach: problemy z organizacją Urzędu Marszałkowskiego // *Gaz. Pozn.* – 1998, nr 289, s. 9
WBP Poznań wśród instytucji kultury przejmowanych przez Urząd Marszałkowski.
- (mb). Zagadkowe obrazy // *Głos Wielkop.* – 1998, nr 219, s. 9
Wystawa prac Marioli Wower w Bibliotece w Ostrorogu oraz obchody 50-lecia placówki z udziałem przedstawicieli WBP Poznań.
- AMBROŻY Janusz. Ku pokrzepieniu więźniów: rozm. z... dyrektorem Biblioteki Publicznej Miasta Gniezna / rozm. przepr. Daniela Zybalanka-Jaśko // *Kułisy Gnieźn.* – 1998, nr 38, s. 3
Dot. działalności biblioteki w Gnieźnie. M.in. wzmianka o WBP Poznań.
- MUSIAŁ Maciej. Wbrew obawom będzie lepiej: rozmowa z Maciejem Musiałem, wojewodą poznańskim / rozm. przepr. Ewa Obrębowska-Piaseczna // *Gaz. Wielkop.* – 1998, nr 226, s. 6
M.in. o WBP Poznań.
- JOD. Kultura w matni: polityka paraliżuje samorząd // *Gaz. Pozn.* – 1998, nr 284, s. 7
M.in. o dyr. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu – Lenie Bednarskiej.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Doktorat honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego** przyznano Jerzemu Giedroyciowi.
- **Doktorat honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego** w 1998 roku otrzymał Stanisław Lem.
- **Nagrodą im. Kornela Makuszyńskiego** – 1998 wyróżniono Tomasza Trojanowskiego za książkę „Kocie historie”. Dyplomy honorowe przyznano również Dorocie Geller za „Bajeczki” i Ewie Zienkiewicz za „Dzieciaki ze skraju miasta”.
- **Nagrodę im. Andrzeja Kijowskiego** – 1998, przyznawaną za wybitne osiągnięcia w dziedzinie eseju, otrzymał Paweł Lisicki.
- **Nagrody Fundacji im. Alfreda Jurzykowskiego** za 1998 rok otrzymali: Wiesław Myśliwski, prozaik i dramaturg; Bogusław Schaeffer, kompozytor i dramaturg; Janusz Pajewski, historyk.
- **Nagrody PEN Clubu (Polskiego)** za rok 1998 w dziedzinie literatury otrzymali: Stefan Chwin, prozaik i Urszula Koziół, poetka.
- **Nagrody PEN Clubu (Polskiego)** za 1998 rok w dziedzinie przekładu otrzymali: Jan Radożycki – za przekład starożytnego historyka żydowskiego, Józefa Flawiusza z języka greckiego; Aleksander Ziemny – za przekłady literatury hebrajskiej; Światosław Świacki – za tłumaczenie „Pana Tadeusza” i innych dzieł na język rosyjski.
- **Nagrody Ilterackie ZAiKS** 1998 roku otrzymali: w dziedzinie przekładów literatury polskiej na języki obce Irena Lexowa i Anders Bodegard; w dziedzinie przekładów literatury obcej na język polski – Jadwiga Dackiewicz i Jacek St. Buras. Nagrodę za popularyzację polskiej twórczości rozrywkowej otrzymał Lech Nowicki.
- **Nagrodę IBBY (sekcji polskiej)** w 1998 roku otrzymała Dorota Terakowska za powieść „Samotność bogów”.

- **Nagrodę Ikara** – sezonu wydawniczo-księgarskiego 1997/1998 otrzymała *Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”*.
- **Nagrodę Literacką Nike** w 1998 roku przyznano *Czesławowi Miłoszowi* za książkę „Pieśń przydrożny”.
- **Nagrodę PEN Clubu (Polskiego)** w 1998 roku za sztukę edytorską otrzymał *Janusz Odrowąż-Pieniążek*.
- **Nagrodę PEN Clubu (Polskiego) im. Jana Strzeleckiego** w 1998 roku otrzymał *Andrzej Mencwel*, eseista i badacz polskiej kultury współczesnej.
- **Nagrodę Polskiego PEN Clubu im. Jana Parandowskiego** w 1998 roku otrzymał *Tadeusz Różewicz*.
- **Nagrodę im. Kościelskich** za rok 1998 otrzymali *Jacek Podsiadło* i *Przemysław Czapliński*.
- **Nagrodę im. Witolda Hulewicza** w 1998 roku otrzymała *Barbara Wachowicz* za propagowanie literatury pięknej i idei patriotycznych.
- **Nagrodę im. Kazimierzy Iłakowiczówny** w 1998 roku za najlepszy książkowy debiut poetycki, otrzymał *Mirosław Woźniak*, autor zbioru „Kość i jabłko”.
- **Nagrodę im. Ludwika Frydego’98** przyznawaną młodym krytykom, otrzymał *Krzysztof Unikowski* za książkę „Skądinąd. Zapiski krytyczne”.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Forward Poetry Prize’98** otrzymał *Ted Hughes* za tomik poezji „Listy urodzinowe” („Birthday Letters”).
- **Nagrodę Nobla** w dziedzinie literatury w 1998 roku przyznano *Jose Saramago*, pisarzowi portugalskiemu.
- **Nagrodę Pokojową Księgarzy Niemieckich** w 1998 roku przyznano *Martinowi Walserowi*.

- **Nagrodę im. Goncourtów** w 1998 roku otrzymała *Paule Constant* za powieść „Zwierzenie za zwierzenie”.

C. Zmarli

- **Marian Brandys** (20.11.1998), pisarz historyczny, autor cykli opowieści biograficznych..
- **Ted Hughes** (27.11.1998), poeta angielski.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Indeks rzeczowy za rok 1999

Poznań 2000

Indeks rzeczowy, zawiera w układzie alfabetycznym wykaz osób, wydarzeń historycznych i literackich oraz dokumentację prasową funkcjonowania bibliotek w woj. wielkopolskim. Hasła indeksu opracowano na podstawie materiałów bibliograficznych i tekstowych zamieszczonych w „Poradniku Bibliograficzno-Metodycznym” w 1999 roku.

Skróty: (zm.) – informacje o śmierci

(nagr.) – informacje o przyznaniu nagrody

Opracowała: Urszula Bzdawka

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej
i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

- ADMINISTRACJA
zob. Samorząd
- BRANDYS MARIAN (zm.)
nr 1 s. 76
- BRZEZIŃSKA ANNA (nagr.)
nr 4 s. 120
- BUDZYŃSKI WIESŁAW (nagr.)
nr 4 s. 120
- BALCERZAN EDWARD (nagr.)
nr 3 s. 135
- BARAN MARCIN (nagr.)
nr 2 s. 105
- BIBLIOTEKA RACZYŃSKICH
nr 2 s. 62–65
- BIBLIOTEKI PUBLICZNE
WOJ. WIELKOPOLSKIEGO:
- BIAŁOŚLIWIE
nr 3 s. 104
 - BOJANOWO
nr 2 s. 83
nr 4 s. 99
 - BOREK WLKP.
nr 3 s. 105
 - BUK
nr 2 s. 83
nr 3 s. 105
 - CHODZIEŻ
nr 2 s. 83
nr 3 s. 105–106
nr 4 s. 99
 - CZARNKÓW
nr 2 s. 83
 - CZERWONAK
nr 4 s. 100
 - DAMASŁAWEK
nr 2 s. 84
nr 3 s. 106
 - DOLSK
nr 1 s. 70
nr 2 s. 84
nr 3 s. 107
 - DOBRZYCA
nr 4 s. 100
 - DOMINOWO
nr 3 s. 107
 - DUSZNIKI
nr 2 s. 84
 - GIZAŁKI
nr 2 s. 84
nr 3 s. 107
nr 4 s. 100
 - GNIEZNO
nr 1 s. 70
nr 2 s. 84–85
nr 4 s. 100–101
 - GOŁAŃCZ
nr 2 s. 85
 - GOŁUCHÓW
nr 3 s. 107
 - GOSTYŃ
nr 2 s. 85
nr 3 s. 107–108
nr 4 s. 102
 - GRABÓW N. PROSNA
nr 3 s. 109
 - GRODZISK WLKP.
nr 2 s. 85–86
nr 3 s. 109
nr 4 s. 102

- JAROCIN
nr 2 s. 86
nr 3 s. 109-110
- JUTROSIN
nr 2 s. 86
nr 3 s. 110
- KACZORY
nr 3 s. 110
- KALISZ
nr 2 s. 86-87
nr 3 s. 110-111
nr 4 s. 102
- KEPNO
nr 2 s. 87
nr 3 s. 111-112
nr 4 s. 103
- KISZKOWO
nr 4 s. 104
- KOŁO
nr 2 s. 87
nr 3 s. 112-113
- KOMORNIKI
nr 1 s. 69
nr 4 s. 104
- KONIN
nr 2 s. 87-88
nr 3 s. 113
nr 4 s. 104
- KOSTRZYN
nr 1 s. 71
nr 4 s. 104
- KOŚCIAN
nr 2 s. 88
nr 3 s. 113
- KOTLIN
nr 3 s. 114
- KÓRNIK
nr 1 s. 71
nr 4 s. 104
- KRAJENKA
nr 3 s. 115
- KROBIA
nr 2 s. 88
nr 4 s. 104-105
- KROTOSZYN
nr 2 s. 88-89
nr 3 s. 115
- KRZEMIENIEWO
nr 3 s. 116
nr 4 s. 105
- KRZYKOSY
nr 1 s. 69
nr 2 s. 89
- KRZYWIŃ
nr 2 s. 89
nr 3 s. 116
- ŁĄDEK
nr 2 s. 89
- LESZNO
nr 2 s. 90-91
nr 3 s. 116-117
nr 4 s. 105-108
- LIPNO
nr 3 s. 118
nr 4 s. 108

- LUBOŃ
nr 2 s. 91-92
nr 3 s. 118
nr 4 s. 108
- LWÓWEK
nr 2 s. 92
- ŁOBŻENICA
nr 3 s. 118
- ŁUBOWO
nr 1 s. 69
nr 2 s. 92
- MARGONIN
nr 2 s. 92
nr 3 s. 118
nr 4 s. 108
- MIEJSKA GÓRKA
nr 2 s. 92
nr 3 s. 118
- MIEŚCISKO
nr 2 s. 92
nr 3 s. 119
- MOSINA
nr 4 s. 108
- MUROWANA GOŚLINA
nr 4 s. 108-109
- NOWE MIASTO
nr 1 s. 70
nr 2 s. 92-93
nr 4 s. 109
- NOWY TOMYŚL
nr 2 s. 93
- OBORNIKI
nr 2 s. 93
nr 3 s. 119
- OKONEK
nr 3 s. 119
- OPALENICA
nr 4 s. 109
- OPATÓWEK
nr 2 s. 93
nr 4 s. 109
- OSTRORÓG
nr 1 s. 71
- OSTRÓW WLKP.
nr 3 s. 120
- OSTRZESZÓW
nr 3 s. 120-121
nr 4 s. 109-110
- PAKOSŁAW
nr 2 s. 93
- PIŁA
nr 2 s. 94-95
nr 3 s. 121-123
nr 4 s. 110-112
- PLESZEW
nr 2 s. 95
nr 3 s. 123
- PNIEWY
nr 4 s. 112
- POBIEDZISKA
nr 1 s. 71
- POGORZELA
nr 2 s. 95
nr 3 s. 124
nr 4 s. 112
- PONIEC
nr 3 s. 124
nr 4 s. 112

- POZNAŃ – WBP
nr 1 s. 73
nr 2 s. 102–103
nr 3 s. 124–125
nr 4 s. 112–114
- PRZYKONA
nr 4 s. 114
- PUSZCZYKOWO
nr 4 s. 114–115
- RADWANICA
nr 3 s. 125
- RAWICZ
nr 2 s. 96
nr 3 s. 126
nr 4 s. 115
- RYDZYNA
nr 2 s. 96
- SIEROSZEWICE
nr 3 s. 126
- SKOKI
nr 1 s. 72
nr 2 s. 96
nr 3 s. 126–127
- SŁUPCA
nr 2 s. 97
- STĘSZEW
nr 1 s. 72
nr 4 s. 115
- STRZAŁKOWO
nr 2 s. 97
nr 4 s. 115
- SUCHY LAS
nr 1 s. 70
nr 3 s. 127
- SZAMOCIN
nr 3 s. 127
- SZAMOTUŁY
nr 1 s. 72
nr 3 s. 127
nr 4 s. 115
- SZYDŁOWO
nr 3 s. 127
- ŚREM
nr 1 s. 72
nr 2 s. 97
nr 3 s. 128
nr 4 s. 115–116
- ŚRODA WLKP.
nr 1 s. 73
nr 3 s. 128–129
nr 4 s. 116
- TRZCIANKA
nr 2 s. 99
nr 4 s. 116–118
- TRZEMESZNO
nr 2 s. 99
- UJŚCIE
nr 2 s. 99
nr 3 s. 129
nr 4 s. 118
- WAPNO
nr 2 s. 99–100
nr 3 s. 129
- WĄGROWIEC
nr 2 s. 100–102
nr 3 s. 129–133

- WŁOSZAKOWICE
nr 2 s. 103
nr 3 s. 133
nr 4 s. 118
- WOLSZTYN
nr 2 s. 103-104
nr 3 s. 133
nr 4 s. 119
- WRZEŚNIA
nr 2 s. 104
nr 3 s. 134
- ZANIEMYŚL
nr 3 s. 134
- ZBĄSZYŃ
nr 2 s. 104
- ŻŁOTÓW
nr 3 s. 134
nr 4 s. 119
- ŻELAZKÓW
nr 2 s. 104
- BODEGARD ANDERS (nagr.)
nr 1 s. 74
- BRANDYS MARIAN
nr 1 s. 57-58
- BURAS JACEK S. (nagr.)
nr 1 s. 74
nr 3 s. 135
- CASARES ADOLFO BIOY (zm.)
nr 2 s. 105
- CHOPIN FRYDERYK
nr 3 s. 47-56
- CHWIN STEFAN (nagr.)
nr 1 s. 74
- CONSTANT PAULE (nagr.)
nr 1 s. 76
- CZAPLIŃSKI PRZEMYSŁAW (nagr.)
nr 1 s. 75
- DACKIEWICZ JADWIGA (nagr.)
nr 1 s. 74
- DĄBROWSKI FLORIAN (nagr.)
nr 2 s. 105
- DUNIN KINGA (nagr.)
nr 2 s. 105
- FUENTES CARLOS (nagr.)
nr 3 s. 135
- GELLER DOROTA (nagr.)
nr 1 s. 74
- GIEDROYC JERZY (nagr.)
nr 1 s. 74
nr 3 s. 135
- GOMBROWICZ WITOLD
nr 3 s. 85-88
- HARASYMOWICZ JERZY (zm.)
nr 4 s. 120
- HUGHES TED
nr 1 s. 76 (zm.)
nr 1 s. 75 (nagr.)
nr 2 s. 105 (nagr.)
- INFORMACJA:
- ŚWIAT INFORMACJI
nr 4 s. 69-78
- IRLANDIA:
- KONFLIKT W IRLANDII
PÓŁNOCNEJ
nr 1 s. 52-56

- JAN PAWEŁ II
nr 2 s. 11–24
- JANION MARIA (nagr.)
nr 2 s. 105
- KANIA IRENEUSZ (nagr.)
nr 3 s. 135
- KANTAK KAZIMIERZ
nr 1 s. 58–59
- KAPUŚCIŃSKI RYSZARD (nagr.)
nr 3 s. 135
- KOSSAK JULIUSZ
nr 4 s. 79–81
- KOWALSKI PIOTR (nagr.)
nr 3 s. 135
- KOZIOŁ URSZULA (nagr.)
nr 1 s. 74
- KRALL HANNA (nagr.)
nr 2 s. 105
- KUBIAK ZYGMUNT (nagr.)
nr 2 s. 105
- KUNCEWICZOWA MARIA
nr 3 s. 89–91
- LEM STANISŁAW (nagr.)
nr 1 s. 74
- LENZ SIEGFRIED (nagr.)
nr 4 s. 120
- LEXOWA IRENA (nagr.)
nr 1 s. 74
- LITERATURA
– O LITERATURZE GRECKIEJ W
DRUGIEJ POŁOWIE XX WIEKU
nr 1 s. 30–40
- LITERATURA AUSTRIACKA LAT
OSIEMDZIESIĄTYCH
I DZIEWIĘDZIESIĄTYCH
nr 2 s. 32–44
- ZARYS LITERATURY
PORTUGALSKIEJ 1974–1999
nr 3 s. 12–20
- LITERATURA SZWAJCARII
NIEMIECKOJĘZYCZNEJ
nr 4 s. 11–28
- LITWINIUK JERZY (nagr.)
nr 3 s. 135
- LISIECKI PAWEŁ (nagr.)
nr 1 s. 74
- MARKIEWICZ JAROSŁAW (nagr.)
nr 3 s. 135
- MENCWEL ANDRZEJ (nagr.)
nr 1 s. 75
- MIŁOSZ CZESŁAW (nagr.)
nr 1 s. 75
- MURDOCH IRIS (zm.)
nr 2 s. 105
- MYŚLIWSKI WIESŁAW (nagr.)
nr 1 s. 74
- NAGRODY
– DOKTORAT HONORIS CAUSA
nr 1 s. 74
nr 2 s. 105
nr 3 s. 135
- NAGRODA AKADEMII
FRANCUSKIEJ I AKADEMII
BRAZYLIJSKIEJ
nr 3 s. 135

- NAGRODA FORWARD POETRY PRIZE '98
nr 1 s. 75
- NAGRODA FUNDACJI IM. ALFREDA JURZYKOWSKIEGO
nr 1 s. 74
- NAGRODA FUNDACJI KULTURY
nr 2 s. 105
- NAGRODA IBBY (sekcji polskiej)
nr 1 s. 74
- NAGRODA IKARA
nr 1 s. 75
- NAGRODA IM. LUDWIKA FRYDEGO
nr 1 s. 75
- NAGRODA IM. GOETHEGO
nr 3 s. 135
nr 4 s. 120
- NAGRODA IM. GONCOURTÓW
nr 1 s. 76
- NAGRODA IM. WITOLDA HULEWICZA
nr 1 s. 75
- NAGRODA IM. KAZIMIERZY IŁŁAKOWICZÓWNY
nr 1 s. 75
- NAGRODA IM. ANDRZEJA KIJOWSKIEGO
nr 1 s. 74
- NAGRODA IM. KOŚCIELSKICH
nr 1 s. 75
- NAGRODA IM. KORNELA MAKUSZYŃSKIEGO
nr 1 s. 74
- NAGRODA IM. LESZKA PROROKA
nr 4 s. 120
- NAGRODA IM. JANUSZA ZAJDLA
nr 4 s. 120
- NAGRODA LITERACKA IM. BARBARY SADOWSKIEJ
nr 3 s. 135
- NAGRODA LITERACKA NIKE
nr 1 s. 75
- NAGRODA LITERACKA WHITBREADA
nr 2 s. 105
- NAGRODA NOBLA
nr 1 s. 75
- NAGRODA PASZPORT „POLITYKI”
nr 2 s. 105
- NAGRODA PEN CLUBU IM. JANA PARANDOWSKIEGO
nr 1 s. 75
- NAGRODA PEN CLUBU IM. JANA STRZELECKIEGO
nr 1 s. 75
- NAGRODA POKOJOWA KSIĘGARZY NIEMIECKICH
nr 1 s. 75
- NAGRODA ZŁOTEGO BERŁA
nr 3 s. 135

- NAGRODY LITERACKIE ZAIKS
nr 1 s. 75
- NAGRODY „LITERATURY
NA ŚWIECIE”
nr 3 s. 135
- NAGRODY „ODRY”
nr 2 s. 105
- NAGRODY PEN CLUBU
(POLSKIEGO)
nr 1 s. 74
- NAGRODY POZNAŃSKIEGO
PRZEGLĄDU NOWOŚCI
WYDAWNICZYCH
nr 2 s. 105 (jesień '98)
nr 3 s. 135 (zima '98)
- NAGRODY WIELKIE FUNDACJI
KULTURY
nr 2 s. 105
- NATO
nr 2 s. 52-61
- OBRONNOŚĆ
zob. NATO
- ODROWAŻ-PIENIAŻEK JANUSZ
(nagr.)
nr 1 s. 75
- „OKRĄGŁY STÓŁ”
zob. Polska: historia
- PAJEWSKI JANUSZ (nagr.)
nr 1 s. 74
- PILCH JERZY (nagr.)
nr 2 s. 105
- PODSIADŁO JACEK (nagr.)
nr 1 s. 75
- POLSKA:
 - POLSKA – NIEMCY
nr 3 s. 31-46
 - ŚWIAT I POLSKA
NA PRZEŁOMIE XX/XXI WIEKU
nr 3 s. 20-30
- POLSKA – HISTORIA:
 - ROCZNICA „OKRĄGŁEGO
STÓŁU”
nr 1 s. 40-51
- PRZEWODNIKI TURYSTYCZNE:
 - PO ŚWIECIE
nr 3 s. 56-84
 - PO KRAJU
nr 4 s. 28-68
- RADOŻYCKI JAN (nagr.)
nr 1 s. 74
- RATAJCZAK JÓZEF (zm.)
nr 3 s. 136
- RÓŻEWICZ TADEUSZ (nagr.)
nr 1 s. 75
nr 2 s. 105
- SABINES JAIME (zm.)
nr 3 s. 136
- SARAMAGO JOSE (nagr.)
nr 1 s. 75
- SAMORZĄD
 - REFORMA SAMORZĄDOWA
nr 2 s. 45-51
- SCENARIUSZE:
 - WYSPIAŃSKI SŁAWOMIR – lekcja
biblioteczna
nr 1 s. 60-64

- JULIUSZ SŁOWACKI – lekcja biblioteczna
nr 2 s. 74–77
- ZWIĄZEK POLAKÓW W NIEMCZECH – lekcja biblioteczna
nr 3 s. 92–95
- TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI – scenariusz
nr 4 s. 84–92
- SCHAEFFER BOGUSŁAW (nagr.)
nr 1 s. 74
- SŁOWACKI JULIUSZ
nr 2 s. 66–73
- STAROŚĆ:
 - „ROK SENIORA”
nr 2 s. 25–31
- SZKOLNICTWO:
 - REFORMA POLSKIEGO SZKOLNICTWA
nr 1 s. 14–23
- SZUBER JANUSZ (nagr.)
nr 2 s. 105
- ŚWIACKI ŚWIATOSŁAW (nagr.)
nr 1 s. 74
- ŚWIAT
zob. Polska
- TERAKOWSKA DOROTA (nagr.)
nr 1 s. 74
- TERLECKI WŁADYSŁAW (zm.)
nr 3 s. 136
- TROJANOWSKI TOMASZ (nagr.)
nr 1 s. 74
- TUROWICZ JERZY (zm.)
nr 2 s. 105
- TWARDOWSKI JAN (nagr.)
nr 3 s. 135
- UNIŁOWSKI KRZYSZTOF (nagr.)
nr 1 s. 75
- WACHOWICZ BARBARA (nagr.)
nr 1 s. 75
- WALSER MARTIN (nagr.)
nr 1 s. 75
- WIELKOPOLSKA:
 - ABC WIELKOPOLSKI
nr 1 s. 24–30
- WOŹNIAK MIROSŁAW (nagr.)
nr 1 s. 75
- WSPÓŁCZESNA LITERATURA ŚWIATOWA
zob. Literatura
- ZIEMNY ALEKSANDER (nagr.)
nr 1 s. 74
- ZIENKIEWICZ EWA
nr 1 s. 74
nr 4 s. 120
- ŻELEŃSKI-BOY TADEUSZ
nr 4 s. 81–83
- ŻUŁAWSKI JULIUSZ (zm.)
nr 2 s. 105